

NÉPI EGYSÉG

Jertek, menjünk el Betlehembe!

Irta: NIKODÉMUSZ KÁROLY

A szabadság, egyenlőség, testvériség földi szentháromságának bücsője Betlehemben ringott, s ezeket az új életet formáló eszméket a Názáreti Jézus ajándékozta a világnak.

Eszmei gondolatai ma is forradalmat jelentenek, a magányos ember életében, gondolkozásában épügy, mint a különböző társadalmi alakulatokban és gazdasági, vagy politikai életben — mindenütt, ahol a názáreti Jézus Krisztus parancsoló példaadását komolyan veszik. Milyen sodró erejű forradalmat jelenthetett abban az időben, mikor át, hidalhatatlannak látszó, reménytelen szakadékok válszították el az urat a szolgától, a zsidót a görögtől, — az embert az embertől. Az új idők vársa olyan ellenállhatatlan erővel áradt ki belőle, hogy az emberek százai ott hagyták békés foglalkozásukat, a földi kötelességeiket s ezres tömegek követtek a názáreti ácsmester fiát.

Szabadság! Egy, bárányzöldesű ember le merte törni, szét merte szagatni mindazokat a bilincseket, amelyeket az akkor fennálló világrend, hagyomány kezére, lábára, gondolkodására akart erőszakolni és tudott is, mert is a kivívott szabadsággal élni.

Ez a szabadság minden szabadságok, nak közös édesanyja: a lélek szabadsága volt, s mely élő és örök tiltakozást hordoz magában mindenféle igazságtalansággal szemben.

Ennek az Isten-adta szabadságnak ikertestvérel az egyenlőség és testvériség, ez a másik két állandó és örök forradalmat jelentő Krisztusi gondolat.

Abban az időben, mikor az egyik ember Istennek kijáró tiszteletet követelt magának, míg a másik embert annyiba sem vették, mint egy döglött ebet — ennek a két gondolatnak kijelöléséhez nagy bátorság kellett. Annak az embernek, annak a léleknek a bátorsága, aki a világgal és az étellel szemben is kivívta már a maga szabadságát. Ez az Ur Jézus Krisztus nemcsak hirdette az igét: az egyenlőség és testvériség igéjét, hanem meg is valósította az élő szabadságon és egyenlőségen alapuló testvéri közösséget.

Ebben a testvéri közösségben, mely lassanként észrevétlenül az egész akkori ismert világra kiterjeszkedett, csendes munkával szakadatlanul bontogatták azokat a nemzeti, társadalmi, gazdasági válszualakat is amelyek az embert az embertől elválszították.

De mégsem az akkor elért eredmények, nem a kiharcolt sikerek fontosak számunkra s a világ számára, hanem az a csodálatos csoda, hogy a hirdetett eszmék és gondolatok egy új világrend kovászává lettek, amelyek évszázadokon át lassanként átfurmálták az egész emberiség gondolkozását, életviszonyait és történelmét.

Pedig a nagy tanító mester túl nézett az emberi lét szűk határain. Tanítványainak, követőinek minden figyelmét és érdeklődését a láthatatlan Javakra irányította. A földi, testi élet csak egy átálló állomás az ő szemében. — rövid pálya az igazi cél csak annak végén fog szemeink előtt felragogni. De erre a rövid pályára is gazdag ajándékot adott az ő szeretőinek:

JÓZSEF ATTILA VERSE

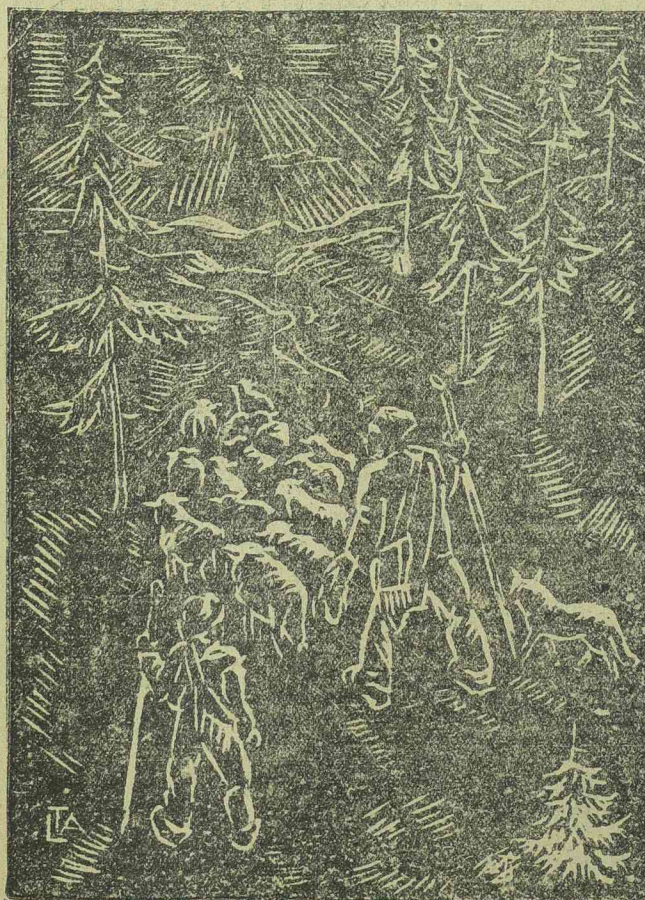
BETLEHEMI KIRÁLYOK

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk, három király mi vagyunk. Lángos csillag állt felettünk, gyalog jöttünk, mert siettünk. Kis juhocska mondta, biztos itt lakik a Jézus Krisztus. Menyhárt király a nevem, Segíts, édes Istenem.

Istenfia, jónapot, jónapot, nem vagyunk mi vén papok. Úgy hallottuk megszületél, szegények királyai lettél, lenéztünk hát kicsit hozzád, Údvösségünk égi országa! Gáspár volnék, afféle földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó, jöttünk messzi országból. Főtt kolbásznak mind elfogyott, fényes csizmánk is megrogyott. Hoztunk aranyat hat marékka, tömjént egész vasfazékkal. Én vagyok a Boldizsár, aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária, egész he'yes kis mama. Hulló könnye záporán át alig látja Jézuskáját. A sok pásztor mind muzsikál, Meg is kéne szoptatni már. Kedves három királyok, Jóéjszákát kívánok.

Tsúzö-Leiter Artur linóleummetszete

szabadságot, egyenlőséget és testvériséget — mindhá'állg.

Ma, amikor a fiatal demokráciánk szinte az egész világon mindenütt diadalát ünnepli, a szabadság, egyenlőség és testvériség gondolatát, lehetetlen hogy ne emlékezzünk szeretettel, háladdal érzéssel a világ megváltójára, aki a bűnnek, ártónak, gyűlöletnek világából Is'en áldott s boldog országába akarta elvezetni éveit.

Az ő jelkéből kisugárzó eszmék meg-

valóulás közben sokszor türest szenvednek. De ő benne ma is tisztán lobog az Ige, az örök eszme, az örök igazság és örök élet, — s ezért szükséges, hogy újra és újra ő hozzá térjünk vissza.

Ezért hadd adjam tovább minden jobb jövőt véro és akaró magyar testvérem számára karácsonyi üzenet gyanánt a szigorú érvizsgálatra is kötelező felhívást: „Jertek, menjünk el Betlehembe”. (Lukács ev. 2:15.)

Angyalok éneke

Irta: CSIA PÁL.

Az angyal szó a görög „angelosz” kifejezésből ered. Magyarul az teszi, hogy küldött vagy hírnök. Egy magasabbrendű világnak — Plato, a görög bölcse szerint — az eszményi világnak, a kereszténység hirdetői szerint pedig Istennek küldöttei, hírnökei az angyalok.

Igy Karácsony táján, Mikuláskor vagy a Szent Estén meglelik a lélek jóságával és szeretettel. Ilyenkor csakugyan azt hisszük, hogy angyalok járnak közöttünk. Az emberek anynyi kellemes meglepetést, örömet, boldogságot szereznek egymásnak, hogy egészen más világba gondoljuk magunkat. A nagyok a kicsinyek számára akarnak mindennél nagyobb boldogságot teremteni, a kicsinyek a nagyokat igyekeznek nyugodt örömeikbe ringatni és ebben az általános igyekezetben mindannyian szívből, jobbak és igazabbak lesznek.

Valljuk meg őszintén, az emberek ilyenkor csakugyan angyalokká változnak. Úgy érezzük rólok, hogy valóban Isten küldöttei és gyermekei, akikről a hívők és bölcselek beszélnek.

Ilyenkor, Karácsony előtt csakugyan meg kell kérdeznünk egymástól: vajon nem lehetne-e ezt a néhány napot állandóvá tenni? Nem lehetne-e elérni azt, hogy a Karácsony szelleme örökös legyen a földön?

A Karácsony a család ünnepe s azt kellene megvalósítanunk, hogy ez a család minél szélesebbkörű legyen ezen a földön. A mi kis családunknak az egész várost, az egész világot magába kell ölelnie s a mi családunkhoz kell majd tartoznia a világ minden más családjának felekezeti, nemzeti és osztálykülönbség nélkül.

Igy tartóznak a mi családunkhoz azok a családok is, amelyek ma másfelé esztendővel a háború befejezése után is még mindig romlásokban laknak, akikhez még mindig becsúszott a cél-favos szele s akiknek nincs betetőz falujuk. Így tartozik a mi családunkhoz az a szelid és kedves nő, aki az utcán egy magate'etellen nyomorult nőt talált s bár másvallású, más nemzetiségű volt, mégis magához vette s azóta is gondozza a szeretet nevében.

Ezek a példák mutatják, hogy az angyalok itt vannak ma is közöttünk és a jóakarát és a szeretet nem hall ki még a világból.

Ennek a határtalan szeretetnek ünnepe ma is a Karácsony. Ezt a határtalan szeretetet akarja megvalósítani Krisztus. Erre utaltak a próféta is, amikor így beszélt: „Térjete meg, mert elközéltett a menyegyeknek országa!”

És ma, amikor a nemzetek hivott képviselői a vilán békéjét készítik elő, amikor a világon szerte a jóakarató emberek az új testvériség aláhírt rajkák le népek és nemzetek között, akkor valóra kell válnia a karácsonyi angyalok énekének: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarató embereknek!”

HIREK

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: KURKO GYÁRFAS
Előfizetési díj egy hónapra 10.000 le
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG

— **OLVASÓINKHOZ.** Lapunk legközelebbi száma a közbeeső karácsonyi ünnepek miatt szombaton reggel a rendes időben jelenik meg. Minden olvasónknak és hirdetőfelülnknek kellemes karácsonyi ünnepeket kíván a NÉPI EGYSÉG szerkesztősége és kiadó-hivatala.

— A brassói Zsidó Demokrata Szövetség december 25-én, szerdán délután 6 órakor tartja heti rendes ülését a székházban.

— **SZILVESZTERI TARKA-EST** BRASSÓBAN. A MNSZ III-ik körzetének Szervező Csoportja december 31-én este 9 órai kezdettel ballal egybekötött Szilveszteri Tarka-Estet rendez a MNSZ brassói székházában. A vidám, szórakoztató műsor keretében minden szilveszteri és újévi szokás sora kerül. A III-ik körzet Szervező Csoportja minden magyart szívesen lát a Szilveszteri Tarka-Esten, ahol cigányzene mellett régglig szórakozhatik.

— **AZ ALAKALMAZOTTAK ÉTKEZÉSI KEDVEZMÉNYE NEM ESIK ADÓ ALÁ.** A központi pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén megállapította, hogy az alkalmazottak étkezési célú kedvezményeit nem tekinthetők természetben nyújtott segélyeknek és éppen ezért nem esnek a 10 százalékos egységes adó alá.

● **Dr. Kováts Gábor** a karácsonyi szeretet jegyében kéri azokat, kiknek birtalatában szépirodalmi, történelmi, jogi- vagy más tudományos könyvek vannak, hogy azokat hozzá visszajuttatni szíveskedjenek. Ezen kérése meg-hallgatását azért reméli, mert már többen vitték vissza hozzá könyveket olyanok, akik — könyvtára szétdúlása után — egészen különös véletlen folytán jutottak azokhoz.

— **ÜNNEPLIK MOSZKVA 800 ÉVES FENNÁLLASÁT.** A Szovjetszövetségben nagyszabású előkészületeket folytatnak Moszkva város 800 éves fennállásának megünneplésére. A szovjet főváros 1947. áprilisában lesz 800 éves. Két nagy kiállítást terveznek: egyiken a város építészeti haladását, a másikon a város történetét fogják bemutatni. Erre az alkalomra a szovjet könyvkiadók számos könyv kiadását tervezik, a filmgyárak pedig új filmeket készítenek.

● **Orvosi hír.** Dr. Schapira Paul, vese-hólyagbetegségek Bácsban szak-képzett orvosa rendel Brassó, Regina Maria—Fekete-utca 15. szám alatt délelőtt 12—1, délután 4—5 óra között.

— **HITLER KEDVÉT KERESTE TISO.** A pozsonyi Tiso-per legutóbbi tárgyalásán a volt fasiszta „államel-nök” elismerte, hogy hivat Hitler-nek és kedvében akart járni, amikor a munkásokat és zsidókat üldözte.

— **Orsiai méretű rajtaütés a fővárosban.** A bukaresti rendőrség minden eddigi méretét meghaladó rajtaütést hajtott végre a főváros alvilágának i-akói között. Ennek eredményeképpen több mint 3000 bűnöző került a rendőrség kezére, akiknek sikerült eddig kikerülniük a rendőrközegek figyelmét.

● **Orvosi hír.** Dr. Klier ortoped specialista, üzleti és csontbántalmak, sportsérülések, vízértágulások kezelé-sében. Brassó, Lóciap 20. (Pekete tem-plommal szemben).

— **MEGKEZDÖDÖTT A NEMPT SS-ORVOSOK BÜNPÉRENEK FOTÁRGYALASA.** Hétfőn kezdtek meg Nürnbergben 23 német orvos és tudós bünpérenék tárgyalását. A tárgyalást ugyanabban a teremben tartják, amely-ben Göringet és társait ítélték el. Az orvosok tudományos kísérletek leple alatt gyilkosságokat követtek el. A vádlottak a hadifoglyokon és üldözöt-tekön különféle „kísérleteket” hajtottak végre. Pagyasztási kísérleteknek vetették alá őket, másokat maláriával oltattak be, szérumokat próbáltak ki rajtuk, vagy a mustárgáz hatását tanulmányozták. A por egyik fővádlottja, Brandt Karl SS-orvosbörnök, Hitler volt orvosa, aki tagja volt a Göring által alapított birodalmi kutatótanács-nak.

Fiatalkoru rablóbandát leplezett le a nagyszzebeni rendőrség

(Nagyszében) — Néhány héttel ezelőtt a nagyszzebeni rendőrséget értesítették, hogy Nagydisznód határában egy férfi hullájára akadtak. A nyomozás során kiderült, hogy a holttest az októberben eltűnt Opreanu Nicolae garbovai lakossal azonos, aki gépkocsi vásár érdekében utazott el még októberben köz-ségéből és azóta nyoma veszett.

A nagyszzebeni rendőrségnek sikerült kinyomoznia, hogy a szerencsét-len Opreanu Nicolae fiatalkorúak-ból álló banda áldozata. Gépkocsivá-sár ügye alatt kelepcebe csalták,

útközben Nagydisznód határában a motorkerékpárján utazó Opreanut hidegvérrel lelőtték és az „automo-bilvásár”-ra magával vitt 3 millió lej készpénzt magukhoz vették.

A nyomozás során kiderült, hogy a banda feje Bunea Cornel 17 éves nagyszzebeni fiatalkorú. Ő tervelte a gaztetet, és csalta többe a jóhiszemű Opreanut Kaufert Rudolf 18 éves társával együtt. Opreanut Bunea jeladására Kaufert lötte le.

A banda tagjai mind fiatalkorúak: Lenchea Ion 19 éves, Carp Constantin 18, Schuller Gusztáv 17, Schrei Gerhardt 17 és a már említett Kaufert Rudolf 18 éves, valamennyien nagyszzebeni lakosok. A beismerésben levő fiatalkorú bűnözők eddig hét rablást, illetve fosztogatást ismer-tek be.

A nyomozást a nagyszzebeni rendőrség erőiesen folytatja a romlott fiatalkorúak bűnhalmazának felgöngyölítésére.

Január 14-én kezdik meg a külügyminiszter-helyettesek a német béke előkészítését

(London) — Bevin angol külügy-minisztert ma fogadja a király. Visz-szaérkezve newyorki útjáról, tegnap a miniszterelnökkel tárgyalt és je-lentést tett az Egyesült Nemzetek és a Külügyminiszterek Tanácsának munkájáról.

A külügyminiszterhelyettesek ja-nuár 14-én tartják meg tanácskozá-sukat Londonban a német békéről.

(Washington) — De Gasperi olasz külügyminiszter az amerikai kormány vendégeként januárban az Egyesült Államokba utazik. Az Egyesült Államok és Olaszország

közötti kereskedelmi kapcsolatok fel-vételéről fognak tárgyalni. Washing-tonban úgy vélik, hogy a tárgyalás főpontját az Olaszországnak nyúj-tandó 100 millió dolláros kölcsön fogja képezni.

(Washington) — Az atomenergia bizottság elfogadta az atomellenör-zésről szóló amerikai javaslatot. Az ülésen javasolták, hogy állítsanak fel nemzetközi hatóságokat az atom-bomba gyártásának megakadályozá-sára.

(Athén) — A Biztonsági Tanács

által kinevezett északgörögországi határvidéket kivizsgáló bizottság a jövő hónapban alyan időben érkezik meg Görögországba, amely a sikert legjobban lehetővé teszi.

(Bécs) — Ausztria tegnap ünne-pelte a második köztársaság megalakításának második évfordulóját. Renner köztársasági elnök elismerés-éssel adózott a szövetségesek segíté-gének, amellyel megmentették Ausz-riát az éhínségtől és járványtól. Az osztrákok már alig várják azt a na-pot, amikor az osztrák békeszerződés az osztrák parlament elé kerül.

= HÁZAK - TELKEK - FÖLDEK =

gyors vétele — eladása esetén

minden komoly fél forduljon teljes bizalommal csak a régi és **MEGBIZHATÓ**

"PROMPT" — Ingatlanforgalmi Irodához.

BRASSÓ — Kolostor utca 20. — Telefon: 38-91.

„PAPETÄRIA UNIVERSALÄ“

papír- és írószerekkereskedés, papírraktár

Tulajdonosok: WEISZFEILER S. és FORIL GH.

Brassó, Hirscher-utca 6. — Telefon 37-15.

Füzetek és iskolai felszerelések.

Nagy választék az összes papírrukban, írószerekben, irodai cikkekben. Üzleti papírzásók, csomagoló-, szőnyeg-, falvédő- és vajpapírok, tapéták, színes- és fehér papírszalvéták stb.

NAGYBAN! KICSINYBEN.

● **Állatorvosi hír.** Dr. Vajda András állatorvos rendel Uzonban. Telefon-hívásra saját fuvarával bárhova kiszáll. Telefon: Uzon 10.

— **BETÖRÉS EGY BRASSÓI RÉGI-SÉGKERESKEDESBÉ.** A december 18-áról 19-ére virradó éjszaka feltörték és kifosztották Ickovics Mór, Fekete-utca 23. szám alatti régiségkereskedé-sét. Ickovics azonnal jelentést tett a rendőrségen, ahol elmondotta, hogy az utóbbi időben gyakran látogattak el hozzá ismeretlen személyek, akik kü-lönböző dolgokat ajánlottak neki meg-vételre. Eleinte vásárolt le tőlük de azután gyanusnak találta őket és elha-tározta, hogy elutasítja őket. A rendőrség az ismeretlen kínálatokat gya-nusítja a betöréssel és széleskörű nyo-mozást indított a tettesek kézrekeríté-sére.

— **Államosítják a mozgófénykép-színházakat Angliában.** Anglia kereskedel-mi minisztériuma törvénytervezetet tett közzé, amelynek értelmében az angol kormány megvásárolja az ország 500 legnagyobb mozgófénykép-színházát. A törvénytervezet egyelőre képviselők készítettkék akik úgy vélik, hogy a kül-töldi filmek vásárlását ezután szintén a kormány felügyelete alá helyezték. Az államnak több film-műteremre is szüksége lesz, hogy biztosítani tudja a demokratikus szellemű tudományos és kulturális filmek gyártását.

— **KÉT ZSAROLÓ SZELHÁMOST FOGOTT A BRASSÓI RENDŐRSÉG.** Az elmúlt napokban a brassói rendőrség letartóztatta városunkban a rendőrség

örvezérigazgatóság és a temesvári rendőrfőnökség által körözött Iliescu Gavril Sergiu és State Alexandru egyéneket. Az említettek mint egyes buka-resti újságok állítólagos képviselői ha-talmas pénzeszegeket vettek fel a na-gyobb városokban levő vállalatoktól. A két szelhamos ellen megindult az eljá-rás. A rendőrfőnökség ismételtan fel-hívja a brassói városi és megyei vállalatokat, üzemek és intézmények figye-lmét arra, hogy ne fizessen ki semmit azoknak a személyeknek, akik a sajtó vagy más közművelődési intézmény nevében jelentkeznék de nem rendel-keznek a brassói újságírók és művé-szek szakszervezetének írásával.

— **FELROBBANTOTTÁK A MADRID-BARCELONA VASUTVONALAT** Velenéből érkezett jelentés szerint a múlt pénteken éjszaka felrobbantották a Madrid-Barcelona vasutvonalat. A robbanás hatalmas anyagi kárt okozott. A Madrid és Barcelona közötti észek-kötöttes helyreállítását előreláthatólag több napot vesz igénybe.

— **Szolgálatos gyógyszerárak** Bras-sóban. Vasárnap: Schuster, Kapu-utca 56. és Cola, Hosszút-utca 42. — Hétfőn: Siamu, Lóciap 8. és Mumulanu Hosszút-utca 99. — Keddén: Schneider, Kapu-utca 15/a. és Masu, Kút-utca 74. — Szerdán: Picu, Kolostor-utca 20. és Petrescu, Katonakórház-utca 1. — Csü-förtörőkn: Voicu, Kapu-utca 6. és Kugler, Hosszút-utca 73. — Pénteken: Ta-tilian, Fekete-utca 18. és Voilu Vasu-utca 53. — Szombaton: Tuiliu, Sza-badág-tér 1. és Lukas, Vasut-utca 20.

Saját érdeke mielőtt HÁZAT vesz vagy ELAD előlvasni a kirakatunkban levő árakat. Keressen fel teljes bizalommal

VISCONTI,

Ingatlanforgalmi Iroda

BRASSÓ, Str. Armatei Roşii 6.

Telefon: 15-99 Iroda
15-98 lakás.

ELADÓ

Cornvol-rendszerű két tűzhelyes Aisel József Budapest gyártmányu, 8 atmoszféri nyomásu, 8 m. hosszú, 1,75 m. átmérőjű stabil gözkazán, egy 36 ezer literes 10 m/m vastag-ságú cisterna.

Csüdör Géza benzinraktára Kézdivásárhely, vagy telefon Baka-rest 3-44-45 Drágáncsu.

FIGYELEM! A címet ne téveszse össze.

Olcson és jól csakis

GÁSPÁR ANDOR

vállal órajavításokat.

Sepsiszentgyörgy, Malinovaški u. (volt Csiki u.) 10. sz.

Aranyműves munkákat is vállalok.

Mindenféle órákat, tört aranyat, ezüstöt napi áron veszek.

Modern szépségápolás

PARCOL

Buenos-Ayres

Americain Skin food krém és puder Kapható minden jobb szaküzletben.

● **Kozmetikai tanfolyam.** Legújabb módszerrel Jancsek Mária (Brassó, I. C. Brătianu 22) Kezdeődik 1947. január 12-én. Érdeklődni naponta 10—12 óráig

MOZGÓK MŰSORA

BRASSÓ

KARÁCSONYI MOZIMŰSOR

Aro: A Majestic szálló titka. — Astra: Vissza az élethez (magyar). — Capitol: Éjszakai vándor. — Corso: Híten, mint a gonoszak (magyar). — Lumina: Elefánt poráron (szovjet). — Redut: Lauretta búne. — Scala: A két Duna.

Sztálin vezértábornagy 67. születendős

(Bukarest, Agerpres) — Decem-
ber 21-én töltötte be Sztálin vezértá-
bornagy 67-ik életévét. Ebből az al-
kalomból számosan keresték fel jó-
kívánságaikkal. Így üdvözlő távirat-
ot kapott a berlini Szövetséges El-
lenőrző Bizottságtól, Tito tábornagy-
tól, Tildy magyar köztársasági el-
nöktől, Gottwald cseh államelnöktől.

Dr. Groza Péter miniszterelnök a
következő szövegű táviratot intézte
Sztálin vezértábornagynak:

Születésnapjának ünnepére alkalmá-
ból kérem Excellenciádat a saját ne-
vemben és a román kormány nevé-
ben, fogadja meleg és őszinte jóhi-
vágásaimat Excellenciád, valamint

a szovjet népek és a román nép ba-
rátságára javára.

Sztálin vezértábornagy születésnap-
ja alkalmából az ARLUS az egész
ország területén nagyszabású ünnep-
ségeket rendezett és ezek kapcsán az
előkelő közéleti személyiségek mül-
tatták az ünnep jelentőségét.

A képviselőház megszavazta a Nemzeti Bank államosításáról szóló törvényt

Négy új gazdasági törvény az ország ujjaépítésére

(Bukarest) — A Magyar Népi Szövetség részéről Solymos Iván szólalt fel a Nemzeti Bank államosításáról szóló törvénytervezet megvitatására kapcsán és általános tetszést aratott beszédében kijelentette, hogy a magyar parlamenti csoport örömmel üdvözlöi a Nemzeti Bank államosításáról szóló törvényt. Románia demokratikus magyar lakossága határozottan meg van győződve arról — mondotta —, hogy a megszavazandó törvény új hitelpolitikai korszak kezdetét jelenti s ugyanakkor hozzá fog járulni az ország teljes gazdasági ujjaépítéséhez, valamint a romániai demokrácia meg-
erősítéséhez.

Ezután Apostol Gh. szólalt fel és tudomására hozta a Háznak, hogy reakciós elemek az utóbbi időben több támadást intéztek demokrácia ellen. Legutóbb az Országos Szakszervezeti Tanács ifjúsági csoportjának vezetőjét bántalmazták. Kérte a kormányt, hogy tegyen erő-
lyes intézkedéseket, hogy a jövőben e támadások ne ismétlődhessenek.

(Bukarest, Agerpres) — A képviselőház tegnap délutáni ülésén a Nemzeti Bank államosításáról szóló törvény általában való letárgyalása után a képviselők áttértek a törvényjavaslat szakaszonkénti vitájára. A képviselőház a törvényjavaslatot 282 szavazattal 280 közül szaka-

zonként is megszavazta. A képviselőház jelenlévő tagjainak hatalmas tetszésnyilvánításai között jelentette be az elnök, hogy

Megszűnik az arannyal folyó üzérkedés

Pénteken délelőtt Groza Péter dr. elnökletével összeült a minisztertanács és megtárgyalta a képviselőház elé terjesztendő gazdasági törvényeket. Ezek elfogadása után Alexandrin pénzügyminiszter és Gheorghiu-Dej nemzetgazdasági miniszter a képviselőház elé terjesztette a kérdéses négy gazdasági törvényt s miután a képviselőház kimondta a sürgősséget, még az éj folyamán mind a négy törvényt letárgyalták.

A képviselőház egyhangúán minősíthető szótöbbséggel megszavazta az aranyban történő fizetésre vonatkozó szerződéses kikötések semmisségéről szóló törvényt, melynek értelmében tilos a szerződésekben az aranyban, idegen pénzben vagy arany emlékműben való fizetést kikötni és az ilyen szerződésekben szereplő adósságok kötelezettségeiket lejben teljesíthetik, mégpedig az arany emlékműnek 1946 szeptemberi átlagárfolyamán vagy pedig az egyéb pénzben hivatalos árfolyamán. Ezzel az arannyal folyó üzérkedés megszűnik.

Ugyancsak megszavazta a képví-

az ország népének küldöttei ezzel megtették az első lépést a demokrácia pártok munkatervének megvalósítására.

selőház a részvényeladások megkönnyítéséről szóló törvényt, melynek értelmében az ilyen eladások különleges adóját 8 százalékról 2 százalékra szállítja le, megszünteti az eladások hivatalos jóváhagyási kötelezettségét, valamint feloldja a részvények névreszlóvá változtatására vonatkozó korábbi tiltó rendelkezéseket.

Megszavazta továbbá a képviselőház az új emlékművek kibocsátására és a pénz védelmére vonatkozó törvényt.

Végül megszavazta a képviselőház a külföldön lévő árumennyiségeknek az országba való behozatalára vonatkozó törvényt is.

TÜKRÖK - CSISZOLT ÜVEGEK
TÜKRÖK JAVÍTÁSA
AUTÓÜVEGEK.

MERKUR TÜKÖRGYÁR
BRASSÓ

KATONA KÓRHÁZ UCCA 4
Telefon: 1030

Astra MOZGÓ Brassó
Szenzációs karácsonyi műsor!!

A „Kék angyal” után a leggrandiózusabb magyar film

VISSZA AZ UTON

Csontos Gyulával, Tolnay Klárral,
Mezei Mariával a főszerepben.

WEISZFEILER TESTVÉREK

Pia a Libertății No. 27. — Telefon 11-71.

Engros- és detailüzlet

mindennemű rövid-, kötöttárú, galanteri és illatárú
nagy választékban.
Kérjük kirakati ajánlatot figyelembe.

FOG
FOG
FOG

szokás szájpadlás
székül, művészes
kivitelben
színi koronák, hídak,
arany- és platina
pótló fémekből
fémek, hűtés táj-
dalommentesen
Videókék sorunkkal

Művészkelt árak:

Basch István

fogász
BRASSÓ, Weiss Mihály utca
bejárati: Bozsa-tér 10. sz.

KÖRNER V. utca

Mos,

fest,

lisztit

Erassó, Weiss Mihály u. 29.
és Lópiac 28. szám.

SCALA MOZGÓ BRASSÓ

Telefon: 33-12.

bemutatja az évad legnagyobb
f.m.ikerét

Kék Dunát

magyar fell.atta

főszerepben a legnagyobb francia
filmszínész Mad. le ne Solenne
Ünnepnapokon málné 9 és 11-10l.
Kiegészítő műsor új amerikai híradó.

Megnyit

EHRICH és NAGY

„Bijou”

ékszer és óra üzlet

BRASSÓ

Piața Libertății, Fuzasor 4 sz. alatt.

PREMIER!

rádió

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Str. Argintarilor (Üvös-u.) 16
Távbeszélő 17-53

Sepsiszentgyörgy, Szabadság-tér 10

KIADÓHIVATAL:

Brassó, Piața Gh. Enescu (Róssa-tér) 3
Távbeszélő: 22-69.

Sepsiszentgyörgy, Lenin-ut 8

Bejegyezve a brassói törvényszékben
G. II. 1768-1944. szám alatt. Engedé-
lyezte: Cenzura Militară a 1437-1944
X. 7. szám alatt

Az új közbirtokossági törvénynek meg kell szüntetnie a múlt igaztalanságait!

Kacsó Sándor legutóbbi nyilatkozatban foglalkozott a tennivalókkal. Az ismert politikus elsőnek hangoztatja új közbirtokossági törvényre van szükség.

Bizonyos tehát most már, hogy a közbirtokosságok életében rövidesen változás történik, amennyiben törvényes úton fogják megoldani fennálló kérdéseit.

Mielőtt mágalaz az új törvénnyel foglalkoznánk, tekintünk vissza a közbirtokosságok múltjára, hogy a kérdést teljes egészében átfoghassuk.

Köztudomású, hogy egész Erdélyben éppen Csikban játszanak legfőbb szerepet a közbirtokosságok. Nálunk vannak a legnagyobb közbirtokosságok, amelyek nagyobb területet ölelnek fel, mint a szomszédos székely megyék ilyen vagyontömbjei.

HONNAN SZÁRMAZNAK A KÖZBIRTOKOSSÁGOK?

Elsősorban is ezt kell megállapítanunk, hogy az elnevezés téves. Már csak azért is, mert inkább a közös birtokosság elnevezés illik rá. A közbirtokosság ugyanis nem az államé, sem pedig az egyházaké, hanem többszáz embernek közös birtokolt vagyona.

Amint ismeretes, az ősfoglaló szélesség vagyonközösségen állt. A föld, — értem ezalatt a termő területeket — közös volt. — Később, idők múltával megkezdődött ezeknek a földeknek a felosztása. Voltak azonban hatalmas erdő- és legelőterületek. Ezeknek gondozása és hasznosítása egy-egy ember részére lehetetlen volt. Az emberi lakhelyektől meglehetősen távol estek — így történt azután, hogy ezeket közösen vették gondozásba, közösen élvezték előnyeit. Csak ilyenképpen lehetett őket hasznosítani.

A vagyonban mindenki résztvevő, tehát elmondható, hogy őseink demokratikus módon gazdálkodtak a közbirtokokkal.

AZ ARÁNYOSÍTÁS KÖVETKEZMÉNYEI

A bajt az arányosítás csinálta. A törvény, — amely 1871-ben jelent meg s néhány év múlva került végrehajtásra, látszólag demokratikus volt, amennyiben a közbirtokokban mindenki vagyonaránya szerint részesült. Mit jelentett ez? Azt, hogy akinek több magánvagyonja volt, több részt is kapott a közbirtokból. De az egyúttal azt is jelentette, hogy akinek semmi vagyonja nem volt, az a közbirtokból nem részesülhetett. Ezzel követték el a legnagyobb igazságtalanságot! Mert számosan voltak, akiknek ősei éppen hazafiasságuk miatt birtok nélkül maradtak, vagy elemi csapás következtében nincstelenné váltak. Ezek a törvény értelmében teljesen kimaradtak a közbirtokosságok élvezetéből.

De a törvény egy másik része is újabb igazságtalanságot teremtett. Kimondta ez a rész, hogy akinek birtoka a 100 holdat meghaladja, annak a 100 hold utáni részét ki lehet szakítani. Ez azt eredményezte, hogy a nagybirtosok, — mint egy nemzeti ajándékot kaptak — a közös vagyonból. Számosan voltak olyanok, akik összeálltak, hogy vagyonuk a 100 holdat meghaladja s részüket ki-szakították.

A KISEMBEREK PANASZA

A kis — néhány holddal rendelkező — gazdák részjoga viszont közösen maradt. Az így kialakult közbirtok vállalta azután a község társadalmi és közművelődési terheit, amiben ilyenképpen a nagybirtokosok nem vettek részt.

A nincstelenség ilyenformán a tör-

vény szerint kizárattak a közbirtokosságokból.

Most, hogy nyíltan felvetik: új törvényre van szükség, feltehető a kérdés: milyen legyen az új törvény, amely természetesen az eddigi igazságtalanságokat kívánja megszüntetni?

Az igazság az, hogy az arányosítás előtti helyzetet kell visszaállítani. Vagyis: a közbirtokokban mindenkinek és pedig feltétlenül — lélek szerint — jogosultsága van. A lélek szerinti részeltetés azért igazságos, minthogy ezáltal a többgyermekes családok több részhöz juthatnak.

ADJÁK VISSZA AZ AJÁNDÉKOT!

A másik pedig az, hogy a kiszakított, tehát egyéni birtokká vált területeket, — amelyek ügyis csak nemzeti ajándéknak számítanak — csatolják vissza a közbirtokok tömbjébe. Nem lenne igazságos ugyanis, hogy egyesek — amikor egyszer már részesültek a vagyonból — a közben is részesüljenek.

Végül pedig a törvény mondja ki, hogy az, aki községből máshová költözött, új lakhelyén is a közvagyonból részesüljön.

Ezzel egyszerűen megszüntetnék a sok vitát, sokszor egyéni tragédiákba fulladó ellenségeskedést, amely Csikban a közbirtokosságok, illetve a jogosultak és nincstelének között napirenden van.

Meg vagyunk győződve, hogy a Magyar Népi Szövetség képviselői rövidesen megbeszélés alá veszik a kérdést. Azután pedig a képviselőház elé terjesztik, úgyhogy az ellentéteket demokratikus törvény fogja lezárni.

Holló Ernő

Karácsonyi örjárat Nagyszebenben

(Nagyszeben) — Szeben a legforgalmasabb városok egyike. Nagyon ritka eset, hogy valaki szállodai szobát kapjon, ha előre nem foglalja le, pedig van szálloda elég. A menetjegyirodák is állandóan tele vannak, ami nem is csoda, hiszen hat irányba indul vonat a szebeni állomásról. Társasgépkocsik pedig még több irányba.

A villamosjárat igen nagy kényelmet és előnyt biztosít az idegeneknek. Mi, városiak, akik ismerjük a város zengő utcáit és keskeny átjáróit, sokszor éppen a villamosok zsúfolt volta miatt gyalog megyünk, mert Szebenben általában minden közel van.

DRÁGA-E A KÖNYV?

Könyvkereskedéshez közeledek, gondolom bemegyek, hogy szíznézzelek, hadd lám milyen újdonságokat hoz a karácsonyi könyvpiac.

A könyvállványok még eléggé tele vannak. Sok olyan könyv van, amelyet mi szebeniek, eddig nem láttunk. Az árak iránt érdeklődöm s úgy találom, hogy magasak.

Kérlek szépen, az csak látszat, hogy drága volna a könyv. Hasonlítsd csak össze más cikkeket árával s meglátod, hogy a könyv ma is olcsóbb, mint bármely más, — világosít fel udvariasan a kereskedő.

Egy ilyen könyv kettőszázötven, háromszáz lej volt, ma hatvanezer. Azért a pénzért akkor vehettél háromszáz tojást, vagy hat véka kukoricát, vagy három pár cipőtalpalt, vagy négy véka búzát, vagy két jó inget, szóval megállapíthatod, hogy mi vagyunk a legolcsóbbak.

Igazad van, — hagyom rá.

Tovább megyek. Divatárú üzlet kirakata állít meg. Izléses kirakat s bizony elég sok szép holmi díszleget benne. Az árak? Nem tudom, hogy drága-e, vagy nem. Nekem nagyon drága, mert egy valamirevaló ingért a teljes havi fizetésemet oda kellene adnom, de sokan vannak, akik éppen úgy vásárolhatnak, mint békévilágban.

Be sem megyek az üzletbe, mert két

kijövő hölgy éppen azt tárgyalja, hogy a napokban harisnyát oszتانك s engem az érdekel. Azzal a megnyugvással megyek tovább, hogy én is tudok majd valami angyalfiát szerezni.

LASSAN MÉGIS HELYEJÖVÜNK

Inyesciklandó kirakat vonz maga felé. Falatozó. Sokat haladtunk. Tavaly karácsonykor egyetlen kirakatban sem lehetett sonkát felvágottat, virsli látni. Most van elég. Sőt, hízott liba, három is egymás mellett. No-no, lassan csak helyrejövünk, csak türelem, amíg a háború okozta pusztítások újjáépülnek. Csak folyják a munka, az új-jáépítés munkája minden téren.

Vidéki barátommal találkozom s együtt sétálgatunk tovább. Elmondja, hogy ruhaszövet iránt érdeklődött s megfelelő összeköttetése révén talált is valódi angol szövetet. Mikor az ára iránt érdeklődöm, közel hajol s halkán mondja: egymilliókettőszázötvenezer.

Nem is drága, ha valódi békebeli szövet, — állapítom meg — hiszen két-millióból egyszerű öltönyt csinálhattat az ember.

Hogy mondd? Rosszul értetted, komám, métere annyit, amennyit mondtam.

Nofene! Az már baj. S hol lehet azt az olcsó holmit megszerezni?

Itt nem, de ha komoly vásárlási szándékom van, behozzák... faluról.

Faluról? Hát ez meg miféle csodabogár? Talán faun gyártják a valódi angol szövetet?

Ne légy olyan gyermek! Miféle újságíró vagy, hogy ezen is csodálkzol? Ott biztosan lehet tarítani, mint a városban, mert nincsenek ellenőrök s ha szükség van rá, behozzák. Érted?

Értem, bár ne érteném, mert ha így vagyunk, akkor le kell mondjak arról, hogy egyhamar jó ruhához jus-sak.

Tévedsz, éppen ma hallottam, hogy mindenféle termelés hetven százaléka — így a textilárút is — a közellátási szervek kapják s azt mondják, hogy közelebből már százszázalékos gyapjuszöveteket hoznak forgalomba 200—300.000 lejes áron. Akkor a hivatalnok is hozzájuthat jó anyaghoz.

AZ ÓCSKAPIACON

Addig nézdegelek erre is, arra is, amíg azon veszem észre magam, hogy az ócskapiac közelébe jutottam. Hajrá, háttha találok valami jó dolgot.

No, itt aztán tátva maradt a szájam a bámulattól.

Meg kellett állnom, már az első lerakatomnál, vagyis kirakatnál. Az árak egyrésze a földre volt lerakva, másrésze a ház falába vert szegekre aggatva. Egy-egy ilyen lerakat, illetve kirakat négyzetméternyi területet foglalt el s az üzlet tulajdonos egy kis széken trónolt. Új, alighasznált, jókarban levő, ócska, kopott s végül rongyos holmák a gombostűtől elkezdve az ingáig, vagy a bálí legyezőtől a női bundáig, mindent lehet találni. Használt rizsporos pamacs, üres cipőkrémek doboz, kulcsok, üvegek, cigarettatartók.

Szöbalegyedem egyik eladóval s megtudom, hogy nem is olyan rossz üzlet, amint amilyennek látszik, ha van üzletmenet. Általában csak bizományi áruval dolgoznak s tíz százalék a közvetítői díj. Természetesen az, akinek tőkéje van s befektethet, az sokkal jobban keres. Elárulja, hogy van olyan hetivásáros nap, amikor százötven-kétszáz ezer lelt is könnyen megkeres. Nem hetivásáros napokon házakhoz megy s úgy ad el. Megvan a beszervezett megbízó- és vevőköre. Persze fáradságos munka, de hát élni kell.

Hazafelé menet két asszony ismerőssel találkozom. Gyapjufonalat visznek a Népi Szövetségűtől.

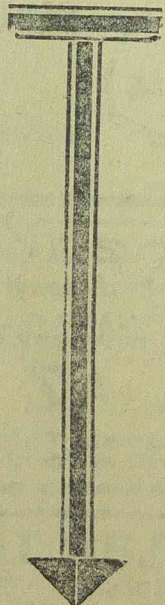
Mi készült belőle? — kérdezem.

A szegényeknek meleg ruha karácsonyi ajándékul, — felelik.

A hideg enyhült. Reméljük, hogy a szívek is felmelegednek s minél jobban távolodunk a háborúkozta borzalmaktól, és szükségtektől, annál inkább megvalósul a költő óhaja „Ha koldus ha bűnös, nagy birodalomban, szerető szó nélkül senki sem maradna. Könyvet ahol látnék, el azt sem kerülném, szép seiyem kendőmmel szépen letörültem”.

Szabó Dénes

Általános Hitelbank Részvénytársaság Braşov.

Fiókok: Timişoara Oradea.

Emlékezés Radnóti Miklósról

1.

Olyan, ki tudja, hogy fehér a hó,
piros a vér és piros a pipacs.
És a pipacs szőszöské szára zöld.
Olyan, kit végül is megölnek,
mert maga sosem ölt.

Hat esztendővel ezelőtt ezzel az ötsoros idézettel fejeztem be Radnóti Miklós „Válogatott versei”-ről szóló írásomat. Számunkra a bécsi döntés össze volt ez az idő. A légmentesen lezárt határon át többé nem jöttek könyvek és nem jöttek folyóiratok — a Radnóti verseskötönyve volt talán az utolsó, amely még eljutott hozzám.

Számára azonban ez az idő más és többet jelenthetett. A szinte könyvével egyidőben érkező utolsó levelet már nem is ő írta, hanem felesége, a kedves Fanny. — „Miklós ebben a pillanatban nincs ideháza, mert katoná... — jelentették a barátságosan tiszta kerekded betűk s én nem is sejtettem, hogy hosszú évekre ez lesz róla az utolsó üzenet. Azt sem tudtam, hogy ez a „katoná” megjelölés csak szelíd és szemérmes műző a „munkaszolgálatos” eltakarására, akit sorsa aztán végül is a bor-i rézbányák felé vitt.

Nem ismertük személyesen egymást. Ismeretségnünk, később barátságunk leveleken keresztül szövődött a mind komorabb, mind szuronyosabb, mindinkább határok kerítése mögé húzódo Kelet Európában és akkor sem szakadt meg, amikor érintkezésünk egyetlen eszköze: az írott szó levélben való továbbításának jogát is megvonják tőlünk.

Hogy ő ezután mit csinált, vagyis hogy ezután mit csináltak vele, azt most áruljuk el versei. A kedves Fanny kitüntetett barátsága jeléül elküldöttem nekem elhunyt barátom „Tájékos ég” címen összegyűjtött utolsó verseit s én megdöbbentem és riadtan lapozok közöttük s ki-mondhatatlanul fáj a szívem.

2.

Méltatást kellene rólok írni, magasaróptul tanulmányt, mint ahogy a versek megérdemlik. Egyelőre azonban ezzel a személyes riadalommal kell leszámolnom.

A versek alá írt évszámok olykor nekem is jelentenek valamit. 1941, micsoda súlyos év, 1942, 1943, micsoda nyugtalan hónapok — de a kötet vége felé egyszerre csak váratlan ijedelem csap meg. A „Levél a hitveshez” című vers alatt ez a megjelölés áll. Bor, 1944 augusztus — szeptember. Számomra ez a két sorsdöntő hónap a felszabadulást hozta. Mi ezekben a napokban lázas buzgalommal készítettük új életünk formáit, láztól kipirultan ástunk elő rejtékhelyek mélyéről a jól eldugott könyveket s a még jobban eldugott terveket, nagyokat kortyoltunk a szokatlanul ócska, olykor részegítő, olykor józanító ismeretlen levegőből — de Radnóti Miklós ebben az időben még mindig fogoly volt. Még mindig SS-katonák töltött fegyvereinek fenyegetése alatt végezte a mindennapi kényszermunkát s indult meg végre azon az úton, amelynek befejezése a meg nem érdemelt, borzalmas vég volt.

A kedves Fanny hat esztendő múltán érkezett levele azt írja, hogy mostanig eltűntnek hitték s csak nemrégiben találták meg Győr mellett egy tömegsírban. De mi már

1944 őszén sejtettük, sőt tudtuk, hogy Radnóti Miklós elpusztult. A bor-i táborból megmenekült Justus Pál és Mária Béla hozták Temesvárra a hírt, hogy Radnóti Miklós nem él, nem élhet, hiszen nem állhatott ellent azoknak a szörnyű fára-

dalmaknak, amelyeknek a keret-hő-
héro a Németország felé való haj-
szálom kitétték a fogoly munkaszol-
gálatosokat. És Radnóti Miklós
mégis elvonszolta magát Győrig.
Utolsó versei között ez a bor-
zasztó halálméret is megjelenik.

„Bolond, ki földre rogyván fölkel és újra lépked,
s vándorló fájdalomként mozdit bokát és tétred,
de mégis útnak indul, mint akit szárny emel,
s hiába hívja drók, maradni úgyse mer,
s ha kérdezed, miért nem? még visszasszól talán,
hogy várja őt az asszony s egy bölcsőbb, szép halál.”

Igy a költő, aki még az erőltetett menetben is költő maradt, mert még mindig reménykedett. De azt a „bölcsőbb, szép halál” nem tartogatta számára a sors.

3.

Igy válnak a „Tájékos ég” ver-
seit önkéntelenül is bizonyító anyag-
gá abban a nagy perben, amelyet a
költő korai haláláért felelőséssel
folytatunk a jelen és a jövődö szí-
ne előtt. Így bagozzuk ki belőlük
azokat a nagyon is valós félelmeket,
amelyek a versekben megnyilatkozó
lelket fenyegették. Így bukkanunk
rá itt is, ott is azokra az utalásokra,
amelyekben a költő mintegy jós-
ként előre jelezte fájdalmas sorsá-
nak beteljesülését s egy pillanatra
sem hagy kétséget az iránt, hogy
ezt a sorsot tisztán látta kirajzolód-
ni maga előtt.

A halál-motívum mindegyre
visszatér a „Tájékos ég” hetven
versében. Ez még persze nem mon-
dana semmit, mert a költő egy adott
társadalmi és lélektani helyzetben
önkéntelenül a halál képzeivel
kénytelen szinte állandóan foglalkoz-
ni. Radnóti Miklós esetében azonban
ez a halál-motívum nem csupán költő-
ileg feldolgozott érzelmi anyag, ha-
nem a végkéjfelet folytán beigazoló-
dott állandó lelki magatartás.

Ezért nehéz e kötet verseit a szé-
p-tan barátságos szabályai szerint ele-
mezni s megtalálni rájuk a legpon-
tosabb ítéleteket. A sorok mögött
tölgő képzetársítások nem iro-
dalmat és művészetet, hanem mind-
egyre véres és valóságos életet, vé-
res és valóságos történelmet idéz-
nek s ettől nehéz megszabadulni.

Maga a költő sem tudott szabá-
dulni tőlük. A hajlékonya öt-
vöztől szavak, a szilárdan egymásba-
kapcsolt mondatrészek, az üvegtisz-
tasági versszakaszok fogalmi háló-
ja a költő köré szűrődő nyers és
fenyegető valóságot fogja át. A költő
nem menekül és nem is akar me-
nekülni korától.

Madárfió se szól, az égből nap se tűz,
anyáknak sincsen már fia,
csupán véres folyód futnak
tájékosan, Hispánia!
De jönnek új hadak, ha kell a
semmitől,
akár a vad forgószélek,
szégett földkekről és a bányák
mélyéről induló sereg.

Radnóti hátrahagyott verseiben
— bármiről is legyen bennük szó —
ezek a „vad forgószélek” zúgnak.
Ezektől lesz a költemény olykor oly
kisértetiesen nehéz. És tőlük lesz
olyan mélységesen emberi.

4.

Ha a történelem könnyebb életet
és kevesebb életvesztést bocsát osz-
tályrészeül, talán Radnóti is beleme-

nekül a művészi szépég elvonatkoz-
tatott hideg magányosságába s em-
bertelenül gyönyörű verseit ott iro-
gatja a maga és egy beláthatatlan
jövendő számára. A sors azonban
egy cseppet sem volt kegyelmes
hozza s megjellette vele a földi
élet minden durvaságát, szennyt és
aljasságát. S így nőtt túl a költő a
puszta művészen.

De bármilyen rettenet is kapott
a költő száján hangot, ez a hang a
költészet, a legmagasabbrendű és
igényű magyar költészet beszéde
volt. Művét Radnóti mindig a leg-

Fekszem a deszkán, férgek
közti fogoly állat, a bolhák
ostroma meg-megújul, de a légyereg elnyugodott már.
Este van, egy nappal rövidebb, lásd, újra a fogság
és egy nappal az élet is. Alszik a tábor. A tájra
rússai a hold s fényében a drótok újra feszülnek,
s látni az ablakon át, hogy a fegyveres őrszemek árnya
lépdel a falra vetődve az éjszaka hangjait közben.

A kifejezésnek ez a hajlékony ne-
messége jellemző Radnóti egész költ-
észetére s egyben megjelöli azt az
égtájt is, amelyben a magyar csil-
lagos égboltozatán megjelenik. A
Radnóti nemzedékének szinte közös
kincse ez a ragyogó nyelvi bűbáj,
amely szinte mindent kifejezhetővé
és értelmi összetevőire bonthatóvá
tesz. Innét, a magyar irodalom kissé
félreeső vidékeiről mindig irigyen
hallgattuk ezt a tökéletes beszédet, a
magyar nyelv e bűvösen mives keze-
lését, amit még ha szerettünk, se
tudtunk volna eltanulni.

Radnóti azonban éppen az emeli
ki nemzedékársai közül, hogy költő
céljai nem merülnek ki a kifeje-
zés tökéletesítésében. Radnóti ahhoz
a költői iskolához tartozik, amely
nem túrt meg henyéséget a stílusban,
de nem akart megtérni henyéséget
a gondolatban sem. Tudta, hogy a
tisztá gondolat csupán tisztá kifeje-
zéssel párosulhat s hogy ennek a
tisztá gondolatnak mindig csak az
igazság, a szabadság és az elnyomot-
tak igazabb világa felé kell mutatnia.

5.

Költészetének értékét és maradan-
dóságát az idő fogja megmutatni.
Be kell vallanunk, hogy a jelen, a
széles magyar olvasókörzönség erről
a magas igényeket támasztó költé-
szetről csak igen kis mértékben vett
tudomást.

Sok minden egyéb ok közt azért
is, mert az elmúlt évtized alatt a ma-
gyar költészet főárama nem ebben
a mederben csögedezett. Bizonyára
a magyar társadalmi viszonyok okoz-
ták, hogy a költő gáttalanabb kifeje-

Hol van az éj? az az éj már vissza se jő soha többé,
mert ami volt, annak más távlatot ad a halál már. —
Úlnak az asztalnál, megbújnak a nők mosolyában
és belelesnek majd poharunkba, kik eltemetetlen,
távoli erőkben s idegen legelőkön alusznak.

SZEMLÉR FERENC

Tóth Ferenc
szabósága

Készít mindennemű
sport- és
divat öltözetet.

Brassó

Str. Axente Sever 19. szám.

magasabbhoz, az eszményhez mérte
s úgy igyekezett széppé és igazá
alakítani a kimondott igét. A világ-
irodalom nagy példái lebegtek sze-
me előtt s mestereihez, a nagy euró-
pai költőkhöz mindig hív akart ma-
radni. Még akkor is, amikor a bor-i
tábor szörnyűségei vették körül,
még akkor is a magas költészet
tisztá és mindenki számára érthető
beszédével örököti meg a szívében és
agyában nyüzsgő borzalmakat.

zést követelő szándéka a népi vona-
lon szabadabban nyilatkozhatott meg.
Ez a népi vonal nem volt annyira
gyanus az uralmon lévő erők száma-
ra, mert azt remélték, hogy adott
esetben teljesen szolgálatukba állít-
hatják s éppen ezért több szabadsá-
got engedélyeztek számára. Így a né-
pi vonal költői inkább bevonhatták
tárgykorukba a magyar élet akkori
egészét és sok olyasmit is kifejez-
hettek, ami a másik oldal még fizi-
kailag szabad költői számára lehet-
etlen volt.

Az eredmény bizonyos elzárkózás,
magababuzódás lett. A költő mind-
inkább azt érezte, hogy nem tá-
rsaiért, nem a társadalomért, nem a
világért, hanem csupán önmagáért
beszél s ennek folytán a kimondott
igét szűkebb térre korlátozódta. Az
elvonatkozott költészet, a csak egyeseknek
szóló kifejezés mód sokban nyeri itt
magyarázatát.

Ha Radnóti nem nyeli el a győri
tömegsír, akkor számára is megada-
tott volna a felszabadító csoda, hogy
visszatérhessen abba a közösségbe,
amelynek hivatott költője és hiva-
lója volt. Ez persze csak álom és
képzlet, mert a műre végzetes pe-
cetet tett már a halál. De még így
is, e komor magaslattól visszatér-
ve értjük és érezzük a költő örök-
ségének nagy jelentőségét.

A már pusztulásnak szánt és ta-
lán a közeli pusztulást jelentő érte-
lem is ilyesmit érezhetett meg s a
„Tájékos ég” utolsó versében ki is
fejezte. Csakugyan: a halál távlatá-
ból megnőnek a dolgok s különös je-
lentőséget kap minden.

JÉNÁKY IGNÁC

SZABÓSÁGA

BRASSÓ

Sft. Petru 81. — Telefon 31—25

ALAPÍTÁSI ÉV 1931.

Kamarut és Meder R. T.

Braşov—Brassó, Str. Armatei Roşii 15
(volt Weiss Mihály-u.) Telefon: 26—30.

Műszaki áruk, szerszámok, gépek és
malomfelszerelési cikkek.

Mi izzik a népszerűt kohójában?

Karácsonyi öröm az adás öröme. Magamnak is ünnepi öröm hirt adom a „Bányák Dönát” ifjú munkaközösség tagjaival és lelkes vezetőjükké váló találkozásomról. Hallottam és írtam is róuk, egyes tagjait ismertem is a közösségnek korábbi találkozásaink során. De nem voltam még együtt velük, a maguk közösségében. Nem lehetett így élményem megismernem őket abban a szellemiségükben, ami kialakította velük példamutató, úttörő munkaközösségüket.

A sokféle munkaközösség sorában olyan példamutató és úttörő különbözőt meg ezt az ifjú munkaközösséget a többitől, amire ma népünk megéheésének biztosítása népünk megtartása és fejlődése érdekében jövőbeható szükség van. Mire vállalkozott ez a kis közösség?

MEGETEREMTIK AZ ELSŐ NÉPTURBINÁT

Hat gyári munkásifjú, — húszéven alól — mindannyi, — e közismert „Schiel-gyári csoport” lelkes szervezőjének, Tökés Istvánnak az ösztönzésére önkéntes munkaközösséget lépett. Ennek a keretében Sylvester Rezső, Nyágyi Mihály, Vajda Sándor, Szilvási Árpád, Baralis Béla, Barabás Vilmos szabadidejükben — Tökés István szakértő irányítása mellett — elkészítették egy turbinát. Bányák Dönát elve alapján, egyszerűsített kivitelben, úgy hogy rendkívül gazdaságos mind a felhasználás anyag mennyisége, mind a kivétel, mind pedig teljesítményének magas hatásfoka tekintetében. Népturbinának nevezték el olcsósága, gazdaságos használata és könnyen kezelhetőségéért.

A székely munkáira alatt kényszerítették el szabadidejükben a népturbinát és kisállatokat. Csikbáncfalvára, a fűrésztűz megújítására.

E kis munkaközösség tagjai nem írtak, nem szónokáltak a Székelyföld iparosításáról, hanem munkaszerkesztőcsúldók híven az első hívó szóra munkához láttak és nem sok idő alatt elkészítették eszköz és kezük legjobbat tudásával a Székelyföld jövő villamos-hálózatának egyik első csillját, kisállatolták a hely színére és közepére bekapcsolták a székelyföldi termelés munkahálózatába.

Dármennyit is vártam ettől az ifjú munkaközösséggel való találkozástól, nem lehetett csalódom. Amint ott ültem körülben, valamilyen munkacéljaikkal, terveik felől őket és vezetőjüket, megvalóíthatóan hamarosan megismertem munkaközösségük szelleméhez tartozókat éreztem magam.

VILLAMOS FŐRŐ FOROGTAK A KIS FÜRÉSZEK FÖNÖ SZÖVŐ, VÁNYOLO MŰHELYEK KERÉKEI

Válta tam ezt a lelkes kis csapatot: mi volt szándékuk ezzel a turbinával?

— Rá akarják terelni — mondták — Székelyföld népe figyelmét az olcsó, 1-2 lóerős kis vízi erőgépek használatára, hogy a természetadta és szerte kinalkókozó egészen kis vízi erőlehetőségek khasználha ok legyenek a falusi termelők kezén levő kis fűrészek, malmok, fonó-, szövő-, ványoló mŰhelyek célirányos munkaszerkezetek megújítására.

Meghatóan rokonszenves a gondolat és az ezt sugárzó fel fogás. A munkások odahajolnak gondolatban szeretettel a falvak küzdő, kes életét folyó, szegénysorsú munkás természetéhez. Meg akarják mutatni, miképpen lehet meghajtaniók fűrészt, fonót, szövőt, ványolót — szerkezeteket a természet ingyenerejével amely a székelyföldi birtokok közt oly bővíben kinalkozik a részükre.

— Addig is, míg az országos nagy villamosítási terv megvalósul és abba a Székelyföldet is bekapcsolták, a népi fal, a maguk rendelkezésére álló szerény tőkeerejükkel is hozzá foghatnak a villamosításhoz és ennek alapján az iparosításhoz — mondták.

A tavasszal sarjadt fű fűtő, ellenállhatatlan erejét éreztem ebből az egyszerű szavakkal adódott tervből. A népi akarat egyszerűsége, természetes erejét, aminek az útjába nem lehet álltat veíni. Annál évezredek óta elnyomás során, a vadnál-vadabb mohó kizsákmányolás letarolta a Székelyföld erdőit fűtőfűtővé tette népe jó részét lemarasztotta fejlődésétől, művelődésétől. De most, hogy a demokrácia népi szabadságosai elérhető és felhasználhatóak valóságosak lettek a számukra, ellenállha-

talan erővel tör fel az elnyomott és kizsákmányolt nép e falban a törekvés, helyrehozni mieelőbb a mutatót, pótolni minél ésszerűbben az emulástólakat. Azzal a lelkes ifjú munkások, zek készítette népturbinával megszületett az első csirasejt és megkezdte példamutató, láncán a maga osztódó, terjeszkedő, fejlődő életét. A péda gyors követésre kell hogy találjon a falvak józan népe körében és bizonytal megindul ezzel az eleven élet és mozgás a villamosító, iparosító terv mieelőbbi megvalósítására. Ennek a nagy-

Népi vízerőműtani intézet munkások szakképzésére

További kérdéseket tettem fel a munkaközösség tagjainak. Válaszuktól megtudtam, hogy az elkészített népturbiná után mos: kísérleti turbinát készítenek, egészen kisméretűben, hogy vízzelvezetési viz felhasználásával lehessen működtetni. Ezen fogják tanulmányozni a vízi erő felhasználását.

Legszerényebb eszközökkel is — villamosítás, iparosítás

Falvakon is hasonló munkaközösségeket akarnak létesíteni a vízerők felhasználására alkalmas Székelyföldön és ezek tagjait ki akarják képezni a vízerők mérésére. Így helyben, műmőkök felhasználása nélkül, nagy költségekkel, méssel meg lehet majd állapítani hol, milyen vízi erőket használhatók fel ipari munkára. A népturbinák révén azután kis tökével az egyszerű falusi termelő is ki tudja használni majd ezeket a természetadta ingyen erő és munkalehetőségeket. Így lehetne megnyerni a nép kezdetleges vízi erőit és mai szerény felkészültségével is a villamosítási és iparosítási nagy terv megvalósításának első menetét.

Természetesen az ifjú munkaközösség tagjainak ezeken kívül vannak még terveik. Hiszen ezekben a fiatal ki-

szabású népi tervnek a gazdasági alátámasztására ugyancsak Brassóban egyidejűleg alakult meg a „Horizont” Részvénytársaság, azzal a rendelkezéssel, hogy anyagi és szellemi törekvése, ipari kereskedelmi szakértelemmel, támaszra a nép gazdasági törekvéseinek valóra váltását. Ime, így kapcsolódik egybe a „Bányák Dönát” ifjú munkaközösség és a „Horizont” Részvénytársaság célja, terve, munkája, mint egy máshoz illesztett két jólszerkesztett fogaskerek a maguk azonos célra rendelt forgásával.

nak további módjait. Alapját akarják megvetni ezzel egy népi vízerőműtani intézetnek és vele meg akarják teremteni a lehetőséget annak, hogy hasonló tudásra éhes munkásoknak szintén módjuk legyen tovább képezni magukat.

használatlan erőket olyan kifizethatatlannak, Elég oroszánian azonban az itt elmondott tervek is, hogy kielégítsenek és szívünkbeli jó munkát, sikert kívánjunk hozzájuk.

Egy másik élményemről is kell írnom még, amiben csaknem egyidejűleg volt részem a karácsonyi ünnepeket megelőző napokban. Az iskolánkívüli népművelésünk célját szolgáló Apáczai Csere János Néptőköskolánk képviselőtében közművelő és értekezésem vettem részt. A brassómegei MNSZ szervezte rendezte a megye faluvezetői bevonásával. Tölmönörésben tanítók vettek részt ezen az értekezeten. Valattam őket is munkájukról. Egyik tanító a következő települő vállomást tette másik tanítótársáról.

Vályogot gyur, téglát vet az apácai kulturházhöz a magyar tanító

Apáca község népe köz munkával, köz művelődési ház építéséhez fogott. Jó-fajta agyag van a falu határában, nem rendelkeztek tehát téglát, hanem maguk láttak a téglakészítéshez. Dankó László apácai fiatal tanító járt elől az ifjúság között a vályoggyurásban és a téglavetésben. Tetti munkával adta bizonyosságát annak, hogy az értelmiség helye ott van a nép sorai közt, ott, ahol a nép művelődése és fejlődése felvirágoztat, sáért indul és folyk a munka.

A nép érdekében való jószándékok, ime elentételekben is egymáshoz kapcsolóznak a pédaadás láncán és egymás: erősítik. A „Bányák Dönát” ifjú munkaközösség testi munkáit szellemi erőiket foglalkoztató legkomolyabb tanulmányi munkába fogtak — a szele-

mi művelésére hivatott apácai tanító nehéz tevé munkával lendít a népi érdeklő munkán. Kélt ott dolgozik, ahol a népi szükség és a pédaadás megkivánja. A testi munkás szellemi, a szellemi dolgozó testi munkát végez, szükségéből, pédaadásból.

Pédaadások nemes hevéből izzik a népi szeretet kohója. Egyé olvasza a különböző irányú és célú törekvéseket. Amikor elérkezik a pillanat, kionti magából a nemes anyagot, hogy verjék kovácsolják hozzáértő kezek törhetetlen rugalmas acéllá. Rugalmasság és törhetetlenség, amilyenek ujleépítő-ünkben és ujleépítő munkáiban egyen-egyen mindannyiunknak lennünk kell!

(N. M.)

Levél egy osztálytársamhoz

Kedves Barátom! A barátság és az aggodó szeretet hangján szóllok hozzád. Még emlékszem arra a napra, amikor mint falusi kisfiú álltél az öreg Székely Mikó Kollegium kapuját. Magaddal hoztad a magyar falu erejét, a magyar paraszt szívósságát. Magaddal hoztad a föld szagát, a termékeny öserőt. Már akkor határozott céld volt: több akart lenni, mint átlagember. Nyelved nehezen hajlott a deklációkra, de volt akarat benned s amibe belekezdél, sikerült. Az első közé küzdötled fel magad.

Lassan teltek az évek és te felső lettél. De megmaradtál annak, aminek indultál: töretlen szorgalmú, erős elhatározású parasztfiúnak. Ruháid nem követte az idők diavtját. Csizmában, harisnyában járál, amit parasztszármazású társaid közül olyan kevesen tettek rajlad kívül. Beszéded sem lett cicomás, sallangokkal ékesített. Minden szavában az ősi egy szerűség, a zamatos székely nyelv nyilatkozott meg. Már akkor foglalkoztattak a népi kérdések. Ösötönös sejtéssel érezted, hogy helyes úton jársz. Megértetted, hogy csak az Illyés Gyulák, Veres Péterek, Darvas Józsejek és József Attilák útján lehet csak járni. Akkor még kevesen láttuk ezt, csak néhányan voltunk osztályunkban, kik a népi szellemet képviseltük.

Most végre mindketten nyolcadikosok lettünk. Néhány nap múlva kikerülünk az erdélyi életbe. Ugy érzem, téged nem kell féltelnünk, te megállod a helyed mindenütt. Mulkor a pályaválasztásról beszélgetünk. Te tanár szeretnél lenni. Népiük erejét, a sok-sok földművesgyermek szeretnéd irodalomra, tudományra tanítani. Nagy és szép feladat ez!

De ne feledd, hogy téged a magyar falu adott! A falu pedig számim rád, a falu rászáhit. Te nem csatlakod meg a falut! Mi lesz a sorsa a falunak, ha tanult ifjai magára hagyják? Vajjon nem vétkezik-e az egyetemes magyarság ellen is, ha ott hagyod a falut s a cseppet sem könnyebb tanári pályát választod? Nem vagy szűklátókörű?

Veres Péter szemével látod osztályod, a magyar parasztság nehéz, küzdő életét. Az általa megkezdett munkát folytatni kell! S ki lehetne erre alkalmasabb, ha nem azok a földművesifjak, akik a népi életet gyökérig ismerik?

Gondolkozz ezen, kedves barátom!

VERESS GYULA
VIII. osztály tanuló.

FABRICA DE CAUCIUC S. A. GUMIGYÁR R. T.

BRAŞOV, Str. Stadionului 1.

Telefon 2060—2061

„Cordatic” autó külső- és belső gumi

„Emerge” bicikli külső- és belső gumi

Mindenféle műszaki gumi cikk

Viz, gőz, oxigén és acetilén tömlők

„Okma” tartós talp

„Palma” gumi sarok

„Taurus” gumi bocskor

Gumi szandálok

Eddig a levél. Veress Gyula levélből látjuk, hogy ifjúságunkat nemcsak a tánc és szórakozások foglalkoztatják, hanem komolyan szembenéz azokkal a feladatokkal, amelyek Erdély magyar ifjúságára várnak. A magunk részéről hozzáfűzzük azonban, hogyha ifjúságunk már látja a helyes utat, akkor valóban ne legyen szűklátókörű. A magyar ifjúságnak valóban meg kell látnia az egész látóhatárt s a napjainkban lezajló történelmi és társadalmi változásokhoz kell igazodnia gondolkodásban és cselekedetben. Másik hozzáfűznivalónk a levélíró ama kitételéhez szól, hogy szerinte egy parasztfiú a tanári pályán nem szolgálhatja annyira népet, minttha ottlen marad faluvezetőnek. Ennek az elgondolásnak a helytelenségét misem bizonyítja jobban, mint hogy a levélíró ellenmondásokba keveredik önmagával, amikor néhány sorral előbb viszont a legnagyobb és legszerényebb feladatnak tünteti fel a tanári pályát. Hogy vétkezhetnék népe ellen az, aki népének közvetlen tanítója akar lenni és a középiskolában minél több népert küzdeni aláró és tudó értelmiséget akar nevelni?

MOLTER KÁROLY BESZÉL

az erdélyi magyar író és a demokrácia kapcsolatáról, a transzilván irodalomról, az újságírás és irodalom viszonyáról

(Marosvásárhely). — Molter Károly neve elválaszthatatlan az erdélyi irodalom legutóbbi évtizedeitől. Ahogy elnézem munkája közben, amelynek méltó keretét ad a Kötés-utcai Bolyai-ház veretes méltósága, elvontul előttem mindama irodalmi törekvés, folyóirat, napisajtó, műbírálat, amely Erdélyben az utóbbi három-négy évtized alatt lezajlott és amelyekben Molter — többé vagy kevésbé — de „benn volt”.

„LEHET-E MA TRANSZILVÁN IRODALOM?”

teszem fel az első kérdést és Molter Károly megfontolva, örökös pipájával útve ki a levegőben, mondanívóinak ütemét, felel:

— Ami jelentős és művészi írás keletkezhetett valaha Erdélyben, mind magán hordozta Erdély bélyegét. Ezért lehetséges ma is transzilván irodalom: jól kell írni nálunk és az örök Erdélyt fejezi ki az alkotó. Az erdélyi román író is önkéntelenül tükrözött szűkebb hazáját, sőt a tegnapi száz is, pedig ugyan csak a távoli Reich felé számolt hataisaival. Transzilván sajtósága, hogy egy többnyelvű ország békeje demokrácia nélkül csak az elnyomás álcázása. A transzilván írás csak demokratikus irodalom lehet s nem fontos, hogy történelmi regényben, alvajáró szürrealizmusban vagy a paraszti szür realizmusában jelentkezik-e. Aki itt jót fog írni, váltóját találja majd ki a transzilván mondanivalónak, amelyről sietve állapítja meg a bíráló, hogy csak Erdélyben keletkezhetett, ilyen modern műremlék.

— Amde ezt már többször kétségbe vontuk. Mert Svájcban, Tübingenben, Elzászban, Skóciában, sőt Oroszországban is rengeteg „erdélyi” tünetet állapíthat meg a figyelő szem. Petelei Istvánról azt írták Budapesten, hogy orosz realista hatást mutat; pedig csak saját erdélyi terepét rajzolta meg idevaló színekkel. Hegyi népek és többnyelvű vidékek Európában azonos, vagy legalább is hasonló irodalmat termelnek! Az éghajlat és a nem egyfajta lakosság, sőt a társadalmilag rétegzett vidékek ugyancsak befolyásolják egy-egy táj szellemét és alkotókedvét! Ezért nem dicséret, ha valakiről leszögezzük, hogy transzilván alkotó, mivel ez egyszerűen az európai színkeverés megállapítása művéről. Kosztolányi zengte: „Európa az én hazám!” — s csak ugyanazt mondta, amit Kuncz Aladár írt a huszas évek elején, hogy „Erdély az én hazám!” Mind a kettő a népközi demokrácia türelmét dicsőítette annyi nyelv összhangzatáról.

AZ ERDÉLYI MAGYAR ÍRÓ VISZONYA A DEMOKRACIAHOZ

— Hogyan illeszkedik bele a sajtós helyzetben lévő erdélyi magyar író a népi demokrácia kereteibe? Hogyan látja Erdély egyik legkiválóbb műbírája erdélyi magyar íróiról helyzetét a demokráciával való vonatkozásban? — kérdezem.

— Az erdélyi magyar író még akkor is demokrata, — válaszolja Molter Károly — ha bírálja a demokráciát. És nem a stílus, hanem a mű lelke hat a jelenre és a jövőnkre: ez pedig az író népének és az egyéniségének szerencsés találkozás. Író nem is viszonylik a demokráciához és a remekmű nem is a demokrácia jutalma, hanem maga a demokrácia. Nem félek én és nem is úsztom szellemünket a demokrácia irányába: az élen fognak maradni, ha vadhajtasokat írtunk is, mert alig ismerék közöttük jelentősebbet, aki hajlott volna a fasizmus felé. Nem viszonyuk volt a demokráciával, hanem életre szóló frigyük.

Az erdélyi irodalom jelenlegi helyzete érdekelt és ezért megkérdem:

— Erdély magyarnyelvű olvasói tudni akarják, hogy az erdélyi irodalom mint egész, hogyan él, miként boldogul, hogyan talál magára az új népi demokrácia szabad levegőjében?

— Mint a közlekedésünk: nehezen indul — hangzik a válasz — és vakvágányon is rozsdásodik néhány mozdonya. De hol nincs ma ugy Euráziában, talán csak Oroszországot és Páris kivéve. Arról a félelemről kell leszoknia minden tollnak, hogy lekonkurálják demokrati-
kus akarásában! Tessék csak a valóságot író módján alakítani és ha

Van-e utánpótlás

az erdélyi magyar írásban? Nem kell-e félni, hogy zökkenő áll be a transzilván irodalom folyamatosságában? Kialakult-e már az a természetes folyamat, amely továbbviszi, átmenti az erdélyi írói értékeket az utókor számára?

— Ugyancsak van — válaszolja határozottan Molter Károly. — A fiatalabbak, sőt az átértékelt idősebbek is többet termelnek, mint amennyi hely jut számukra a komoly nyilvánosság előtt. Igaz: még nincs akkora tolongás, mint amekkora volt 1918 után. Dehát ez nem is baj, mert annak a jele, hogy a „lelkes istenfiai” nemcsak tollal kénytelenek népiüket menteni. Sokan pró-

nem is jön ki tüheggel a demokratikus csattanó, de hatni fog, ami lappang benne, a demokrácia művészi ihlete. Sohase volt igazabb, mint ma, hogy a tárgyiasság a mű igazsága, ez az író igaza is, nem pedig a felhang, vagy a torkaszakadtából jelzett célnak. Irodalmi helyzetünk újrakezdő állapotán tehát úgy segíthetünk, ha a szabadságharcot olyan művekbe mentjük, amelyek akármi-lyen szegényes külsőben is igényt tartanak a népszerű holnapra. Mert ha előmozdítjuk műveink maradását, elősegítjük könyvkiadásunk megerősödését is. E téren is áll ugyanis a kínlat-kereslet gazdasági kapcsolata: jó műveknek jó kiadói is lesznek.

bájlalt inkább gyakorlati munkával vagy gazdasági boldogulással. Így is jönnéne nevet tanultam meg másfél év alatt, holott sajtónk és könyvkiadásunk súlyos papírhánnal küzdött. Az ismert hiba: majd valamennyi fiatal rohamozza minapi élményeit és öcskának talál minden tegnapi élményt. Nem hiszi el, amit mi idősebbek bőrkönk tapasztaltunk és ami évezredek igazság, hogy évekig tárgyiassodik, ami nagy művé érik a művészen.

Majd egy jellegzetes Molter-mosoly amelynek fénye szinte világít: — Az irodalomban nincs jó utánpótlás ... csak az eredeti marad meg.

Az újságírás és az irodalom viszonya

Jellegzetesen magyar és még jellegzetesebben erdélyi kérdés. Egyetlen népi irodalomban sem forrtak össze annyira az írók az újságírással sehol sem keveredtek el annyira, mint éppen a magyar irodalomban. Mi a véleménye erről Molter Károlynak? — érdeklődtem.

— Politikailag és társadalmilag minél több író újságírása kívánatos. Színvonal szempontjából azonban az újság nyer, az író veszít. A zsurnalizmus nem egy író vagy költő

tett vízenyőssé. Különösen, ha határidőre kell írnia, vagy — ő, borzalom — ha rendeltetésre kell, előre megadott címmel cikket írnia! Boldog, aki alkotó öröket minél előbb menekülhet a könyvből! S a differenciált társadalomban ez hamar be szokott következni. Újságban és rádióban akkor jelentkeztek az írók, ha egyéni súlyával hirdetni kell nyomnia a latban, egész népe előtt. Ez azonban inkább nagy lélekszámú népeknél van úgy. Nálunk? — itt

bizony es, ... majd járjon a tollunk és előadó-szánk a hétköznapi nyilvánosság előtt is. Itt még politikai és társadalmi szükséglet vagyunk ...

AZ ERDÉLYI IRODALMI BÍRALAT

jelene és jövője érdekelt. Van-e irodalmi bírálat avagy csak kis kör vagyunk, ahol, hogy Cynanót idézzük, „dicsérjék mást mert bőven visszajön a másra szórt dicséret?” — vettem fel a kérdést.

— Amilyen csekély mostan, olyan nagy jövője van az erdélyi irodalmi bírálatnak — mondja Molter.

Célja a tanítás, nemcsak az írók figyelemztetése, hanem az olvasók buzdítása is: vásárlásukkal való irodalmi közreműködésre. A 22 kisebb-ségi év alatt magam is folyton tűzött kiabáltam, hogy „nincs erdélyi bírálat!” Csak csekélyke volt, ha nem is sekélyke. Am azért kialakult jócskán író és szellem ez ország-
részen. S főként színvonal alakult ki a bírálat nyomán, igény és összehasonlító szempont.

A Bolyai-ház ablakán besüt a téli nap. Saját terveiről kérdezem Molter Károlyt, aki elmondja, hogy félig kész regénye van a „kisebbségi” puritán ifjúság küzdelmeiről és az öregekkel együtt való tevélygéseiről. Ezenkívül vigjátékot is ír.

— Pélek: mondvasznált lesz és Schöpflin megint megdicsér, hogy „igazi író cselekmény nélkül is tud vigjátékot írni ...” — mondja mosolyogva.

Íróiról készülő könyveiről tud, de nem akar rólok beszélni.

Majd ha megjelennek és műveik maguk beszélnek, akkor megpróbálók nekik ellentmondani. És ebben az ellentmondásban, remélem, alulmaradok. Mert aki korunk dialektikus viszonyait elbírta, az a kritikát a könyvekben bírja ... — fejezte be a beszélgetést a kiváló író és műbíró.

László József

A kicsi csizma, a három fehér cipő és az öreg favágó

Apai nagyapám a cs. és kir. századosi rangig vitte fel és olyan szigorú és összeférhetetlen természetű volt, hogy a feleségét még az utcára sem engedte ki.

Nagyanyám, szegény, emiatt csak sirt, mikor pedig nagyapám rövid századosága után itthagya ez árnyékvilágot, már nem sirt, hanem rövidesen újból férjhez ment.

Ez a férjhezmenés azonban csupa bosszú volt, legalább is ő így gondolta, mert a százados özvegye egész egyszerű embert választott élete további társául. Egy jóságos csizmadia mesternek nyújtotta a kezét és a két fiát, akiknek katonai neveltetésére nagyapám alapítványt tett Szebenben, ipari pályára adta. Az egyikből szűcsöt, a másikból pedig kalapost nevelt. A szűcs lett aztán — az isten nyugtassa meg — az én, édesapám. Nem családi leszármazást akarok itt levezetni, csupán azt akarom az egészről kimagyarázni, hogy ilyen körülmények után jutottam én az első pár csizmához.

Ötéves lehettem és izgatottan lestem az angyal érkezését. Karácsony előtt egy héttel mostoha nagyapám nálunk járt és játékokkal közösen nagyapám odaszólt hozzám: „Mutasd csak a lábad!” Majd a kezébe vette, mérleste rajta, én pedig nem is sejtettem, hogy a szemüveges öreg most az angyal megbízásából veszi a mértéket arról a pár kicsi csizmáról, melyet karácsony estéjén meg is ho-

zott részemre az angyal.

Nem is vártam meg az ünnepet, hanem örveniezve rögtön felhúztam és kíváncsisággal mentem ki az utcára s nagy szemmel bámultam be a doktorék házában az ablakán. Nekem újdonság volt az a sok csillogás a magasra ágaskodó fenyőfán. Abig tudtam megvárni az ablak fényköréből. Majdnem sírva mentem haza és gyermeki lélek keserűségével ostromoltam kérdéseimmel anyámat:

— Édesanyám, az orvosok Pistának kardot, puskát és csákót is vitt a kis Jézus, nekem pedig karácsonyfát sem hozott. Mit vétettem, hogy engem elkerült? Rossz voltam talán?

— Nem, fiacskám! Jó voltál, csak az angyal volt, szegény. Köszönd meg, hogy ezt a csizmacskát is el tudta hozni neked. Bizony, fiam, sokan vannak, akiknek még ez sem jutott és dideregnek a fagyos téiben.

Mint az imádságot hallgattam e szavakat az anyám ajkáról, amikor az ajtó előtt felhangzott a házakat járó gyermekek éneke: Mennyből az angyal ...

Három apró, sápadt, vékony ruhájú gyermek állt a küszöbön.

Édesanyám a köténye zsebéből előkötött három rézkrajcárt és a kesztyűs lábából elővett 3 fehér cipőt és kitette az asztalra, majd odaszólt nekem: — Hívd be fiam, őket!

A három gyermek bátorlalanul lé-

pett be a meleg szobába. A pénzt és a kesztyűt én osztottam szét közöttük. Elfeledtem már a doktorékkal karácsonyfáját és a gyermekekkel rendeztem, amikor azok mohón szorították magukhoz a három fehér cipőt.

Megfogtam őket, hogy maradjanak és hallgassunk mesét.

A gyermekek nem sokat kérték magukat és letelepedtünk a kemence mellé, ahol a földre terített szubáján a torjai Ferencz József favágó, a téli esték kiapadhatatlan mesemondója hevert.

Talán reggelig hallgattuk volna a mesét, ha közben kis pajtásainknak eszükbe nem jut, hogy „jaj, haza kellene menni” és boldog örömmel vitték a cipőket.

Az élet sokszor megpaskolt, éltam napusáras napokat, álltam eltűnőve gyermekeim hangos karácsonyfái alatt is, de karácsony estéjén mindig ott vibrált előttem a kicsiny csizma, a három fehér cipő és a mesemondó Ferencz Józsi bá. Ugy kívántam ilyenkor gazdagságot azért, hogy egy-egy olyan csizmát, mint az enyém volt, egy-egy olyan fehér cipőt, amelyet édesanyám süttött, a kezükbe tegyek a karácsonyesti énekes gyermekeknek és megszorítsam a mesemondó favágó kesztyűt.

Kovács J. István

ANGYALOK

Amíg a nyári napfény melegítette a Cenk alatti várost, Ernőke nem járt. Még jól esett napsütötte, forró kis hátának a hűvös simogatás. Inget nem hordott, öltözéke nyáron át mindössze egy fekete glott nadrágból állott. A nadrág régi békebeli anyagból készült, nagyszerűen állt a mindennapi fürdés és fűs játékok viharait. Folt is csak kettő volt rajta: erőszakos szegbeakadás közelműve. A könnyű öltözéknek az az előnye is volt, hogy sem este, sem reggel nem kellett időt tölteni az öltözködéssel. Ennek a mesebeli, ruhagond nélküli életnek Ernőke édesanyja örült a legjobban.

De a nyár, a napfény gondtalan jótékonyága nem tarthatott örökké. A természet rendje szerint a reggelek egyre hűvösebbek lettek és esteinként már olyan jól esett a kemence melege. Ernőke édesanyja előtörte a szekrényből a régi foltos szövetnadrágot, a kopott gyapjúkabátját, de ez műtem használta. Az ősz egyébként is megszorította Ernőke gondjait. Édesapja — tudtán és akaratán kívül — beírta az iskolába.

Egy ideig felé sem nézett az iskolának. Üzentem neki a gyermekektől; azt válaszolta, hogy nem iratkozott be, semmi köze az iskolához. Akaratát azért fejezhette ki ilyen önállóan, mert édesanyja kórházba került, édesapja pedig reggeltől késő estig dolgozott s így nem volt ideje Ernőke magánügyeivel foglalkozni. Mikor aztán egy szép őszi napon személyesen találkozott, kivettem belőle az ígéretet, hogy két heti távollét után eljön végre az iskolába. Ígéretét betartotta s nem is hiányzik soha. Tanulgat is néha, még otthon is, ami pedig az örökön ráragadt, azt bámulatosan megőrizte buksi fejében.

Mostanában már piros orral és vörösré fázott kezekkel érkezett az iskolába és hiába erősködött, hogy nem fázik, a szája széle is kék volt a hidegtől s orroszkájának állandó szebekendősádlatra lett volna szükség. Nagyon fájt érte a szíve és azon imádkoztam, hogy ne essék még a hó és ne legyen foga a fagnak.

Tegnap aztán csoda történt. Ernőke hosszú meleg télikabátban lépett be tegnap reggel a tanterembe. Tanítás négetével odajött hozzám és kért, hogy adjam rá a kabátot.

Kütlő kaptam, Ernőkém? — kezdtem, miközben beigaasztottam sovány kis karjait a meleg, vattával bélelt kabátba.

Ernőke mély áhítattal válaszolt: — Az angyal hozta... — Semmi egyebet nem volt hajlandó elárulni az ügyről. Csak jóval később tudtam meg édesanyjától, hogy a kabátot egy idősebb munkásházaspártól kapta, akinek fia elesett a háborúban.

Az idősebb házaspárt én is ismerem. Azóta úgy nézek rájuk, mint két szelíd főságos karácsonyi angyalra.

ADORJANI DEZSŐNE

„WATZATKA“ műköszörüs

BRASSÓ, Rózsza-tér 2.

Orvosi műszerek fenését vállaljuk.

„ESSLINGEN“ FAREDÖNYOKET legjobb minőségben készít

„Obloane“

REDÖNYÜZEM

BRASSÓ,

Str. Dr. Vasile Lucaci 102.

TELEFON: 15-70.

8. NÉPI EGYSÉG dec. 23

Öt új könyvet jelentet meg Karácsonyra az erdélyi magyar könyvkiadás

Beszélgetés a Józsa Béla Athenaeum igazgatójával

(KOLOZSVAR) — Ujjászülető demokráta erdélyi irodalmunk komoly tényezője a Józsa Béla Athenaeum könyvkiadó vállalata, amely közvetlenül a felszabadulás után azonnal dolgozni kezdett s azóta is a legszorgosabb tevékenységet fejt ki az erdélyi magyar írók műveinek közönség elé juttatásában.

Különösen amióta a Magyar Népi Szövetség erkölcsi támogatását élvez, a szorgalmas könyvkiadó minden igényben jelenkezik erdélyi magyar írók eredeti műveivel, valamint a román és külföldi irodalom legjobb termékeinek fordításával.

Jól emléksünk még a múlt nyáron lezajlott könyvnapok alkalmával megjelent ötöt sikerű öt könyvről s erre való emlékezésünkkel keressük fel a Józsa Béla Athenaeum vezetőjét, hogy karácsonyi tervekről érdeklődjünk.

Az irodában Tóth Samu igazgató fogad s bár a karácsonyi könyvtársár előkészítése minden idejét igénybeveszi, mégis szívesen áll rendelkezésünkre.

Milyen könyvek jelennek meg az idén télen a Józsa Béla Athenaeum kiadásában? — tesszük fel a kérdést.

Kiadói munkatervünk széles mezőt ölel fel — mondja Tóth Samu — sajnos, a papírkorlátozások miatt nem mindent tudunk belőle megvalósítani. De így is igyekszünk, hogy kiadványaink változatosak legyenek, felöleljék szellemi érdeklődésünk minden látját és kielégítsék közönségünk olvasási igényeit.

Már most karácsony előtt megjelenik

— A második rész a nagy utópistákat tárgyalja és Morus, Tomás, Campanella, Vairasse Demis, Mesier le Morelly társadalombírálatát, ezenkívül foglalkozik a polgári tulajdon társadalomtudomány megalkotásával is, mint aminek Hobbes, Locke, Smith Adam és Paley.

A szocializmus történelének egyik legérdekesebb korszaka nyer minden részletet megvilágító s mégis áttekinthető egységbe vont feldolgozást ebben a könyvben, amely egyszerű stílusával, világos szerkesztéssel s anyagának pártatlan mozgalmasságával mint olvasmány is vonzó és lebilincselő.

Negyedik kötetünk szintén a nyomdában van már, de valószínűleg csak karácsony után fog napvilágot látni. Ez

SZEMLÉR FERENC:

ARKANGYALOK BUKÁSA

című nagyszabású regénye.

A neves erdélyi lírikus első nagyvonalú prózai alkotása ez a regény. Egy magyar építész-mérnök áll az események központjában, egy szorgalmas, hivatásának elő s családilete megköötöttségei közül munkájához menekülő polgármester, aki a világ jelenségeit csak felületében s bizonyos hűvös nemtoródóssággal szemléli. A bécsi döntéssel járó nemzeti és társadalmi meggrázkodások azonban lassan felnyitják a szemét: mint annyian mások — ő is elhagyja készült az új határvonalon kívül maradt várost, de hogy ez nem sikerül, átéli mindazokat a változásokat, amelyek Mihály arkangyal katonáinak, a vasgárdistáknak uralomra jutása, majd elbukása hoz a városra s az ottani magyarságra. Kutatni kezdi az események okait s rendre felfedezi a mögöttük lappangó sötét rugókat, de ugyanakkor rájön arra is, hogy amelyben ellentétes erők is feszülnek, amelyek a fajgyűlölet örökletével szemben egy új, testvéri, békés élet álmát hordozzák magukban. Köötöttségeitől megszabadulva bátor öntudattal csatlakozik hozzájuk, hogy együtt építhesse fel velük az új világ köböt és gondolatból emelt nagyszerű alkotását.

A regény széles sodrású meseje az érdekesebb-nél-érdekesebb helyzetek és alakok egész sorát hőmpolygeti magával, teljes kereszetsmetészt nyújtva a közelmúlt egyik legmozgalmasabb korszakának, a romániaság és magyarság, az egyes társadalmi osztályok hol nyíltan jelentkező, hol pedig némán vonagló ellentétének. Olyan regény az „Arkangyalok bukása”, mely nem csupán magas értelembe vett irodalom, de egy korszak művészi eszközökkel elénkírt hatalmas dokumentuma is.

Ötödik könyvünk a művészet barátainak fog különös örömet szerezni.

KÖS KÁROLY:

ERDÉLYI ÉPÍTÉSZEZ

című sok rajzzal és műmelléklettel ellátott kitűnő könyvben megjelennek a különleges erdélyi építészeti formák remek alkotásai s egyben fény derül azokra a társadalmi és történelmi okokra, amelyek az Erdély területén együttélő népek egymástól különböző és egymással mégis oly szoros rokonságot fenntartó építőművészetét kifejlesztették.

Reméljük, hogy a magyar olvasóközönség kellő módon fogja értékelni törekvésünket és ugyanakkor megtalálja kiadványainkban régóta nélkülözött szellemi táplálékát az érdekes, lebilincselő s ugyanakkor komoly irodalmi értékei jelentő új magyar könyvet — fejezte be nyilatkozatát a Józsa Béla Athenaeum igazgatója.

KARÁCSONY BENŐ:

A megnyugvás ösvényein

című nagy regénye.

A tragikus sorsú erdélyi író ebben a posztumusz művében legkerekesebb regényének, a „Napos oldal”-nak búbjós meséjét szövi tovább. Ismét megjelenik előttünk Felméri Kázmér egy sikertelen házasság és egy félíg sikerült művészpályá után újra visszatérve a hajdani vízimalomhoz, Tömási és Papófa, a két régi s valamikor elválaszthatatlan cimborá, Veronka, ez a szerelme titkát most is némán hordozó külső gesztél, s az ifjúkor tája jölsimert alakjával, meg néhány új arc, köztük a szép báróné: a titokzatos Nofretete, s Kiskázmér, az apfához mindenben méltó s őt a hazatérés útján elkísérő kis Felméri-csacnete. A malom romokban hever: újfá kell építeni, az dvar dudrás és kihalt: be kell ismét népesíteni emberi népre hallgató játszi állatokkal, vissza kell idézni mindazt, ami a fiatalságot, a derűt, a békét jelentette s átadni

öröklül a nagyváros ostobaságai közül kiragadt egyetlen fiának. Erre vállalkozik Felméri Kázmér, de száméka meghiusul: fiát visszaveszi a város, maga pedig hiába keres vigaszt az elszállt ifjúság összeesekéből üres keretektől között, megnyugvást csak a férfi bölcs lemondásában találja meg.

A regény hangulata ezúttal is derülőben ragyog, de ez a fény már az esteiben hulló nap színeire bomló sugárzás, tele messzenyúló árnyakkal, borzongásokkal, az utolsó szenvedély fájdalom regényességével, de tele, ugyanakkor a tisztánlátó férfi éles észleléssel, a második világháború előestéjének társadalmi és emberi kérdéseivel.

Karácsony Benő legértékesebb, legsokszínűbb, művésziileg legjobban kiforrott alkotása ez a regény, mely egyúttal páratlanul izgalmas s mindvégig gyönyörködhető olvasmány.

Uvancsak ezzel rövidiben fogjuk közönség elé vinni

EFTIMIU VIKTOR:

Bécsi szerelem

című ragyogó regényét Jékely Zoltán remek fordításán — folytatja nyilatkozatát Tóth Samu.

Eftimiu Viktor neve az erdélyi magyarság előtt jól ismert és sokrabecstelt. Nemcsak az élő román irodalom egyik legjelesebb képviselőjét látja benne, de a román-magyar megértés egyik régi és őszinte harcosát is, aki mind a múltban, mind a jelenben szívesen jelét adta a magyarság iránt táplált messze-menő rokonszenvének. „Bécsi szerelem” című magyar nyelven elsőnek megjelent regénye jellegzetesen hordozza mindazokat az emberi és írói tulajdonságokat, melyek egyéniséget meghatározzák: a román lélek hűregébe vesző szláv-ortodox világ látását s a román természetnek az életet könnyedén vevő, derűs vonásait. Hőseben, az istendallotta énekesben, akit a viszonyok mostohaságai korai bukásra kárhoztak, a román lélek tragikumát akarja kifejezni: a művész nagyrahalott, de nincs benne elegendő kitartás a halhatatlan alkotáshoz; az ellenséggel vélt környezet elől fellelőzős álmokba menekül s csak a korai halál békesége váltja meg elviselhetetlen szenvedésitől.

A regény az Anschluss előtti, előkelően bohém Bécsbe és a 30-as évek amerikai iramú Bukarestjén kalauzol át, hogy végül elvezessen egy ortodox kolostor középkori homályába. A szerző csodálatos művészi könnyedséggel rajzolja meg a városok külső és belső arcát, s szereplőinek véletek között hánnyódo életét, a bölcs humor aranyzárait szöve a

mese fordulatos, sokhelyen éppen izgalmas s mindvégig biztos kézzel vezetett fonalába. Külön érdekességei a regénynek azok a magyar vonatkozású részletek, amelyekben a szerző közismert magyarbarátsága nyer kifejezést.

A komolyabb olvasmányok kedvelői bizonyára érdeklődéssel várják

BEER MAX:

A SZOCIALIZMUS TÖRTÉNETE

című nagyszabású munkájának most megjelenő harmadik kötetét.

Ez a kötet a XIV. század végétől a XVIII. század végéig, vagyis a nagy francia forradalom előestéjéig terjedő eseményeket tárgyalja. Tartalma szerint két szakaszra oszlik: az első a parasztháborúkat öleli fel, a második az utópistákat és az utópista bírálatokat.

A középkor felbomlása a parasztság heves harcát közepette ment végbe. A városi zűzadáság következtében a parasztság megerősödött és mindenütt arra törekedett, hogy elvesztett szabadságát visszaszerezze. A földesurak ellen folytatott harcok gyakran egybekapcsolódtak a városi szegénységnek a városok patriciusai ellen vívott küzdelmével, úgyhogy ez a kor tulajdonképpen a dolgozó osztályok egymáshozállásának és közös harcának a korszaka. Ezekben a felkelésekben lánpáltak fel utóljára a középkori eretnek jellegű kommunisztikus törekvések, olyan vezetőegységek irányításá mellett, mint Ball John, Huss János, Münzer Tamás.

A székely nép demokratikus hagyományai

A székely nép előtt nem új fogalom a demokrácia. A sok értékes különlegességet tartalmazó egész történelmi múltja a demokráciáról és a demokratikus erők költözelméről regél.

A székely nép az ököföldességből szerencsésen tudta átmenteni a későbbi korbba a különleges demokratikus jellegű társadalmi rendjének alapját alkotó birtokrendszerét. Mútan a székely nép a földművelésre tért és falvakat alkotva letelepedett, az ősi nemzeti földközösség helyébe a falvak szerinti földközösség lépett. Minden faluban a földbirtok köztulajdon volt, amelyből a falu minden lakosa részt kapott. Ha a lakosság szaporodása következtében aránytalanságok állottak be a birtokok nagysága tekintetében, időnként újul felosztották. Az időnkénti földosztás sorshuzás útján történt, amiért az ilyen földet „nyúliföldnek” nevezték. Ez az elnevezés sok faluban a mai napig fennmaradt.

Ezen a demokratikus földbirtokrendszeren demokratikus társadalmi rendszer is alakult ki. A székelyek kezdetben mind egyenjogúak voltak. Később, a katonaságokban való részvétel fokozása érdekében a gyalogosok, lófóók és primorok, három különböző rendjé alakultak ki. De e rendek között sem volt olyan elválasztó szakadék, hogy az egyikből ne lehetett volna át lépni a másikba sőt az a primor, vagy lófo, amelyik nem tett eleget a vállalt közhelyviselésnek, a következő lustrán már elsőbb rendbe került.

Később a főurak nagyobb politikai erejük révén elnyomták a községekbeli és mint „pártfogók” jobbágyukra fogadták a sok katonaságokban leszerényedett székelyeket, magukhoz csatolva a földjeiket is. Ezzel egyidejűleg megszűnt a székelyföldön az rétek időnkénti felosztása is. A hosszú idő alatt kialakult demokratikus közszellem azonban továbbra is éreztette hatását. A községekbeli és földjükhöz, mint létük alapjához való ragaszkodása miatt, — amely gyakori népfelkelésekben is nyilvánult, — nem alakulhattak ki aránytalanul nagy birtokok. Sőt az erdők és legelők köztulajdon nagyrészt a mai napig fennmaradt a közbirtokosságok alakjában. Így ugyan, hogy a múlt század második felében az arányosítás alkalmával meghamisították a gazdagok javára a régi közösségi elvet.

A hűbériség a Székelyföldön csak nagyon gyengén és megkérdőjelezhetően létezett. A főurak nem tudták felhasználni az öntudatos székely népet; egyéni érdekeiket szolgáló politikai elgondolások végrehajtására, hanem maga a nép csinálta a történelmet. A nép szabadságszeretete és bátorasága gyakran ragadta magával a fejlődés kívánság forradalmi lépésekkel szemben túlvátoz és fontolgató hivatalos vezetőket, mint például az 1848-49-es szabadságharcban a községekbeli élen Sepsiszentgyörgyre bevonuló Gábor Áron, ágyult a megyeháza felé irányozva kényszerítette a megye vezetését a szabadság megvédésére.

demokratikus szellem velejárója volt az a tudat, hogy magának a népnek kell önmagán segíteni közös erővel egymást támogatva harcolni ki a nép jólétéért. Ma is sokat emlegetik néldaképpen a „székely kalákát”. Általános szokás a Székelyföldön a községbe szerető avatás, az együttes munkasort kiadás munká közös elvégzése mint például kanálás aratás, cséplés, erdősítés stb. Ezenfelül a székely kalákának az igazságnak a felismerésén alapul, hogy a közösen végzett munka eredménye több, mintha azt külön végezték és maga a munka sem olyan fárasztó, sőt néha szórakoztató mint például a téli fonókák. A székely nép aránylag korán belátta, hogy ha baladni akar, a maga közös munkasortjára kell támaszkodnia. Még közművelődési téren is alulról jövő kezdeményezéssel segített magán iskolákat alapított. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumot a nép kezdeményezte és alapja a nép soraitól krajcáronkénti összeadott pénz volt.

A demokratikus gazdasági és társadalmi rendszerének tulajdonítható, hogy a székely nép nagyon sok értékes és sokasbért tudott kitermelni magából.

A székely nép az ököföldességből szerencsésen tudta átmenteni a későbbi korbba a különleges demokratikus jellegű társadalmi rendjének alapját alkotó birtokrendszerét. Mútan a székely nép a földművelésre tért és falvakat alkotva letelepedett, az ősi nemzeti földközösség helyébe a falvak szerinti földközösség lépett. Minden faluban a földbirtok köztulajdon volt, amelyből a falu minden lakosa részt kapott. Ha a lakosság szaporodása következtében aránytalanságok állottak be a birtokok nagysága tekintetében, időnként újul felosztották. Az időnkénti földosztás sorshuzás útján történt, amiért az ilyen földet „nyúliföldnek” nevezték. Ez az elnevezés sok faluban a mai napig fennmaradt.

Ezen a demokratikus földbirtokrendszeren demokratikus társadalmi rendszer is alakult ki. A székelyek kezdetben mind egyenjogúak voltak. Később, a katonaságokban való részvétel fokozása érdekében a gyalogosok, lófóók és primorok, három különböző rendjé alakultak ki. De e rendek között sem volt olyan elválasztó szakadék, hogy az egyikből ne lehetett volna át lépni a másikba sőt az a primor, vagy lófo, amelyik nem tett eleget a vállalt közhelyviselésnek, a következő lustrán már elsőbb rendbe került.

Később a főurak nagyobb politikai erejük révén elnyomták a községekbeli és mint „pártfogók” jobbágyukra fogadták a sok katonaságokban leszerényedett székelyeket, magukhoz csatolva a földjeiket is. Ezzel egyidejűleg megszűnt a székelyföldön az rétek időnkénti felosztása is. A hosszú idő alatt kialakult demokratikus közszellem azonban továbbra is éreztette hatását. A községekbeli és földjükhöz, mint létük alapjához való ragaszkodása miatt, — amely gyakori népfelkelésekben is nyilvánult, — nem alakulhattak ki aránytalanul nagy birtokok. Sőt az erdők és legelők köztulajdon nagyrészt a mai napig fennmaradt a közbirtokosságok alakjában. Így ugyan, hogy a múlt század második felében az arányosítás alkalmával meghamisították a gazdagok javára a régi közösségi elvet.

A hűbériség a Székelyföldön csak nagyon gyengén és megkérdőjelezhetően létezett. A főurak nem tudták felhasználni az öntudatos székely népet; egyéni érdekeiket szolgáló politikai elgondolások végrehajtására, hanem maga a nép csinálta a történelmet. A nép szabadságszeretete és bátorasága gyakran ragadta magával a fejlődés kívánság forradalmi lépésekkel szemben túlvátoz és fontolgató hivatalos vezetőket, mint például az 1848-49-es szabadságharcban a községekbeli élen Sepsiszentgyörgyre bevonuló Gábor Áron, ágyult a megyeháza felé irányozva kényszerítette a megye vezetését a szabadság megvédésére.

demokratikus szellem velejárója volt az a tudat, hogy magának a népnek kell önmagán segíteni közös erővel egymást támogatva harcolni ki a nép jólétéért. Ma is sokat emlegetik néldaképpen a „székely kalákát”. Általános szokás a Székelyföldön a községbe szerető avatás, az együttes munkasort kiadás munká közös elvégzése mint például kanálás aratás, cséplés, erdősítés stb. Ezenfelül a székely kalákának az igazságnak a felismerésén alapul, hogy a közösen végzett munka eredménye több, mintha azt külön végezték és maga a munka sem olyan fárasztó, sőt néha szórakoztató mint például a téli fonókák.

A székely nép aránylag korán belátta, hogy ha baladni akar, a maga közös munkasortjára kell támaszkodnia. Még közművelődési téren is alulról jövő kezdeményezéssel segített magán iskolákat alapított. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumot a nép kezdeményezte és alapja a nép soraitól krajcáronkénti összeadott pénz volt.

A demokratikus gazdasági és társadalmi rendszerének tulajdonítható, hogy a székely nép nagyon sok értékes és sokasbért tudott kitermelni magából.

Karácsonyi hitvallás

Szeretjük a jelképeket és azok értéktartását. Szeretünk Karácsonykor, kétszer év után is, a jászol fölé hajolni, ahol a kisdéd Szeretet szenderg. Szeretjük ezt a gyermekie szenderget. Karácsony csillagsugaras bölöletében a megjelölés a szürke hétköznapiok régei valóságáról. Szeretjük az ünnepek mákosos mámorát, aminek köztulajdon nem érezzük, hogy az ünnepek csak álmeneti kikapcsolódás, az ünnep rövid, feledtől várása, a begyetlen Tegnap és a küzdelmes Holnap közt. Ennek a magunk megfelelő keztetésnek örömi teljes odaadással szeretjük. Ebben a mámoros örömben pillanatokra megnyitjuk bezárt szívünket is és adni szeretünk. Ilyenkor valóban azért örülünk a szeretet éreztésnek, hogy adhatunk. Nem úgy, mint tegnap, nem úgy, mint holnap, amikor azért kedves nekünk a szeretet, mert adtunk — kaphatunk valótól.

Karácsonykor ébredünk annak tudatára, hogy a Szeretet ma is még csak szenderg kisdéd mi bennünk!

Ideje pedig, hogy a szeretetet ne bölcsőben szeressük ringatni magunkban, mint tehetetlen kisdédet. Ideje, hogy a szenderg szeretet cselekvő szeretettel elevemeljék és nőjjen, ismerdjék bennünk! Hogy kisdédnek szeretet ne csak kapni kívánjunk, hanem erős felnőttként adni is tudjunk. Szeressünk adni! Szürke hétköznapiokon is, ne csak fényes ünnepeken. Ritka ünnepnapjainkól így derülhet fény a hétköznapiokra. O, valóban milyen szép szürke derűtelne azok szürke világosságától! ...

— Hiába! Nem tehetjük! Nem vagyunk istenek, apostolok! ... Nem lehet mindenki Krisztus — és vértanú! — halljuk és magunk is hangoztatjuk az elhárító kifogást. És ezzel nyomban meg is tagadjuk magunkban Karácsonyt. Örömet márol-holnapra ellátni könnyű mámorok használtuk, nem tettük magunkban örömdatósá, élő valóságá.

Testvérem, pedig mennyivel szebb és jobb valóságosan igaz Karácsonyt ünné, mint a magunkat és másokat dítató hasag Karácsonyt! Ma mennyivel könnyebb is és mennyivel leheletszebb!

Távolról sem kell hozzá Istennek, Krisztusnak, vértanúnak lenni. Elég jószam körültekintésnek. Megláthatjuk, hogy immár elérkezett a Cselekvő Szeretethez is az ideje! Könnyű lehetőségek vannak már arra, hogy kiálljunk a Szeretet mellé a Gyűlölet ellen, a Segítés és Felsszabadítás mellé az Elnyomás és Kiszámányolás ellen.

A Szeretet nem győngy kisdéd többé, hanem fölserdült, tevékeny és — amikor kell — harcos ifjú! Két évezred nem télt el hiába! A Szeretet annyi szenvedéssel teljes évszázad sorának vajdússa után kiérlelte gyümölcsét: — a boldogító felszabadulást! Nyilvánvaló lett annak igazsága, hogy a szeretet vágyának, örömének kiteljesedése a szabadság!

Azért kívánjuk a szeretetet, mert szabadságra vágyunk!

A szabadságot nem vívhatjuk ki szeretet nélkül. Ohány tesszük vele, mint a fasizmus. Gyűlölettel akart szabadságot hódítani magának, ezért nyomorultul, megérdemelten elbukott. A szabadságot érdem szerini cselekvő szeretettel lehet kivívni, elérni. Assal, hogy azok. Nem assal, hogy vesszék. Assal, hogy küzdők a szeretetlenség, a kegyetlen elnyomás és kiszámányolás ellen. Ezt adom! Ezt a küzdelmet! Azért, hogy szabadságot nyerjek vele! Szabadságot mindenkinek, nemcsak magamnak! A szeretet ad erőt hozzá és képes össze szorosan küzdőtársaimmal, hogy együttes erővel harcoljunk boldogulásunkért, valamennyiünk boldogulása szabadságáért!

A szeretet gyümölcse tehát a szabadság. A szabadságnak viszont szeretet a forrása. Szeretet is szabadság így egymástól elválaszthatatlanok és egymás nélkül elérhetetlenek. Karácsony öntudata eszmélt erre.

Hiv Karácsony! A Szeretet örömeinek szava kiált hozzánk. Kiált hozzánk, immár erős felnőttként, többé nem mint göcsölő kisdéd:

Oldjátok meg magatokban a ma született Szeretet gyermekie kötelékét. Hadd ismerdjék szabadon, nőjjen hajlamra benneteket. Adjon erőt, oltsón belétek összetartást és kitartást a győzelmes küzdelemre a szeretet legszebb jutalmáért, a boldogító szabadságért!

NAGY MIHÁLY

Kis. karácsonyi ének

Irtá: ADY ENDRE

Tegnap harangoztál,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havas hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyonosan dicsérni,
De én még kislány vagyok,
Csak most kezdke élni.

Isten-dicséretére
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

En is mennék, mennék,
Enekelni mennék,
Nagyon közt Jézusért
Minden zápet tennék.

Ój eszmény a várban
Százszor bepiszkolnám,
Onak az Önnök szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermekek-hittel, bátran,
1933
Csúf karácsonyódom.)

székely nép előtt nem új fogalom a demokrácia. A sok értékes különlegességet tartalmazó egész történelmi múltja a demokráciáról és a demokratikus erők költözelméről regél.

A székely nép az ököföldességből szerencsésen tudta átmenteni a későbbi korbba a különleges demokratikus jellegű társadalmi rendjének alapját alkotó birtokrendszerét. Mútan a székely nép a földművelésre tért és falvakat alkotva letelepedett, az ősi nemzeti földközösség helyébe a falvak szerinti földközösség lépett. Minden faluban a földbirtok köztulajdon volt, amelyből a falu minden lakosa részt kapott. Ha a lakosság szaporodása következtében aránytalanságok állottak be a birtokok nagysága tekintetében, időnként újul felosztották. Az időnkénti földosztás sorshuzás útján történt, amiért az ilyen földet „nyúliföldnek” nevezték. Ez az elnevezés sok faluban a mai napig fennmaradt.

Ezen a demokratikus földbirtokrendszeren demokratikus társadalmi rendszer is alakult ki. A székelyek kezdetben mind egyenjogúak voltak. Később, a katonaságokban való részvétel fokozása érdekében a gyalogosok, lófóók és primorok, három különböző rendjé alakultak ki. De e rendek között sem volt olyan elválasztó szakadék, hogy az egyikből ne lehetett volna át lépni a másikba sőt az a primor, vagy lófo, amelyik nem tett eleget a vállalt közhelyviselésnek, a következő lustrán már elsőbb rendbe került.

Később a főurak nagyobb politikai erejük révén elnyomták a községekbeli és mint „pártfogók” jobbágyukra fogadták a sok katonaságokban leszerényedett székelyeket, magukhoz csatolva a földjeiket is. Ezzel egyidejűleg megszűnt a székelyföldön az rétek időnkénti felosztása is. A hosszú idő alatt kialakult demokratikus közszellem azonban továbbra is éreztette hatását. A községekbeli és földjükhöz, mint létük alapjához való ragaszkodása miatt, — amely gyakori népfelkelésekben is nyilvánult, — nem alakulhattak ki aránytalanul nagy birtokok. Sőt az erdők és legelők köztulajdon nagyrészt a mai napig fennmaradt a közbirtokosságok alakjában. Így ugyan, hogy a múlt század második felében az arányosítás alkalmával meghamisították a gazdagok javára a régi közösségi elvet.

A hűbériség a Székelyföldön csak nagyon gyengén és megkérdőjelezhetően létezett. A főurak nem tudták felhasználni az öntudatos székely népet; egyéni érdekeiket szolgáló politikai elgondolások végrehajtására, hanem maga a nép csinálta a történelmet. A nép szabadságszeretete és bátorasága gyakran ragadta magával a fejlődés kívánság forradalmi lépésekkel szemben túlvátoz és fontolgató hivatalos vezetőket, mint például az 1848-49-es szabadságharcban a községekbeli élen Sepsiszentgyörgyre bevonuló Gábor Áron, ágyult a megyeháza felé irányozva kényszerítette a megye vezetését a szabadság megvédésére.

demokratikus szellem velejárója volt az a tudat, hogy magának a népnek kell önmagán segíteni közös erővel egymást támogatva harcolni ki a nép jólétéért. Ma is sokat emlegetik néldaképpen a „székely kalákát”. Általános szokás a Székelyföldön a községbe szerető avatás, az együttes munkasort kiadás munká közös elvégzése mint például kanálás aratás, cséplés, erdősítés stb. Ezenfelül a székely kalákának az igazságnak a felismerésén alapul, hogy a közösen végzett munka eredménye több, mintha azt külön végezték és maga a munka sem olyan fárasztó, sőt néha szórakoztató mint például a téli fonókák.

A székely nép aránylag korán belátta, hogy ha baladni akar, a maga közös munkasortjára kell támaszkodnia. Még közművelődési téren is alulról jövő kezdeményezéssel segített magán iskolákat alapított. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumot a nép kezdeményezte és alapja a nép soraitól krajcáronkénti összeadott pénz volt.

A demokratikus gazdasági és társadalmi rendszerének tulajdonítható, hogy a székely nép nagyon sok értékes és sokasbért tudott kitermelni magából.

Dück és Oyntzen
Drogueria
Foto — Illatszertár
BRASSÓ, Plata Libertății Nr. 3

Női-, férfi- és gyermekcipők
nagy v. készletben

Pău Dumitru
cipőüzem, kaphatók
Brassó, Buzasor 7. szám.

CASTORP HANS megmenekül

Ötvenedik születésnapján, valahán jö és távozik könyvet, ami betölthetné megcsináltatott erejével az unt hétköznapi helyett egy idegen és izgalmas világot varázsol elém. Végül is a könyvtárat. A legelső sorban, ahol a fűzött és szakadt könyvtáradékok bújnak meg a homályban, kezembe akad Mann Thomas „Varázshegy”-ének négy kötet. Hajtógatom a tépett, sokat forgatott lapokat, beleolvasok néhol a betűsorok rendjébe s ime néhány perc múltán már előttem magaslik a Varázshegy, az Alpok jeges válaga, a „Berghof” nemzetközi szanatóriummal, ahol a történet lejátsszódik. Megjelenik előttem Castorp Hans, a regény tiszteletre méltó s mégis oly kedves hőse, könyvnyű szürke tavaszi felöltőben, a szegény halálraírt tüdőbeteg. Ziemessen Joachim, majd madame Chauchat az orosz hölgy, akinek áttetsző batizttal fedett gömbölyű karja forró érzelmeket vált ki a szanatórium férfitársaival szívből. Egyre közelebb jönnek és a hegyek havas csúcsainak előteréből ismerős mosollyal intgetnek felém. Az üdvözlésnek ilyen egyszerű és derűs megnyilvánulását természetesen találom, hiszen négy esztendővel ezelőtt az életüket mentettem meg, ha ugyan regényhősökkel kapcsolatban életről beszélni lehet.

Hogy is volt csak? ...

— Megengedni, hogy magam válaszoljak? — kérdeztem az igazságtól kissé rekedten az ismerős könyvtárosból.

— Parancsoljon! — A fővárosi könyvtár sovány és rövidlábú öre szőles karlendítéssel rendelkezésemre bocsátotta valamennyi könyvvel megterakott állványt.

Megkerültem a hosszú asztalt, mely a könyvtárat az olvasóteremtől elválasztotta és beléptem az emeleti nagy magas állványok közé, ahová csak a kivételes régi olvasók juthattak. Egy pillanatig tanácstalanul néztem körül: merre is lehet a könyv, amit keresek, a „T” vagy az „M” betűnél?

A könyvtáros előzékeny mosollyal jött segítségemre. Megmutatta hol állnak a tudományos könyvek, a szépirodalom, az idegennyelvű irodalom, a olyóiratok és így tovább. Mindent megnézhetek, bárhol válogathatok, csak a legszebb állványon ne. Ezen a nem árja és fasisztacellenes szerzők művei állanak. A rendelet értelmében külön válogatták őket. Néhány nap múlva elszállítják és őrlőmalomba kerül valamennyi.

Megköszöntem a szíves útbaigazítást s mikor hátatfordított, lázas izgalommal kutatni kezdtem éppen a megsemmisítésre váró könyvek sorát. A terem homályos volt, erősen összehúztam a szemem, hogy lássam a címeteket. Itt voltak a Zweig-könyvek, a „Mária Antoinette”, a „Nyugtalan szívem”, Kariathy, Samuery

Desail, a „Buch derieder”. A fákó, megkopott kötetek mint néma halálraírtak rekedtek az állványokon. Ez sem az, ez sem az. Közben figyelmem kellett a könyvtárost, rajt ne kapjon, hogy a tiltott könyvek között kutatok.

A homlokom már verejtékes volt. Pedig meg kell találnom. Legkedvesebb könyvemet, Mann Thomas „Varázshegy”-ét keresem. Ó, annyi pénzem voltam, hogy megvehessem, de a könyvtárból legalább tízszer is kiköcsönöztem már. Most felkutatják valamennyi könyvtárat és könyvkereskedést, megsemmisítik a „Varázshegy” minden példányát s én lehetek akármiylen gazdag, ezt a könyvet sem vásárolhatom meg többé.

Hosszú, türelmetlen kutatás után végre ráakadtam. Magamhoz szorítottam a négy kötetet, megkerültem a könyvtáros asztalát és beálltam a kölcsonzára várók sorába. A szívem a torkomban dobogott: csak sikerüljön.

— Már tetézett is találni? — kérdezte a nyájas és gyanútlan könyvtáros.

— Tetszik — nyújtottam fel szürke olvasófüzetemet és hiába próbáltam megőrizni kezem szilárdságát.

— A számat kérem!

— 145, 146, 147, 148. A könyvek belső fedelén lévő borítékból kivettem és átvijítottam az ellenőrző lapokat is. Lélegzetvisszafojtva vártam. Ha a könyvtáros elolvassa a cédulákon a könyvek címét, látni fogja, hogy tiltott könyvről van szó és nem adja ki.

De rá sem pillantott a lapocskákra, csak rányomta a keletbélgyezőt és becsúsztatta hosszú asztalának megfélelő fiókjába.

Kint az utcán valóságos diadalmam fogott el. Megvan hát a könyv, amire úgy vágytam. Itt vannak hőseim, kik úgy a szívemhez nőttek, viszont haza őket a biztos pusztulás elől s amikor olvasókattem úgy

akarja, felfedezhetem nemlétező és mégis oly ismerős alakjukat. Kitervelt és előre megfontolt lopást követtem el — mert hisz a könyvet nem szándékoztam visszaadni a könyvtárnak — mégsem éreztem lelkiismeretfurdalást.

Már szürkület volt, hideg eső szitált s míg önfeléd örömben víztócsák kelles-közepébe léptem, karommal átfogtam a könyveket, hogy védjem a nedvességtől. Messziről átvonuló német harckocsik dűbörgése hallatszott. A könyveket úgy szorítottam magamhoz, mint a goethei szellem utolsó letéteményét.

Nagyon elmélyedt lehettem, mert tisztán emlékszem, hogy beleütköztem egy siető asszonyba és az útkereszteződésnél minden elővigyázat nélkül mentem át.

Az úttesten megtorpantam. Vakító fény sugar vágott szemembe. Bé-nultán, ijedt meglepetéssel bámultam egy gépkocsi világító szempárjába. Aztán éreztem, hogy valami irtózatoss nagy henger tipor maga alá s egy pillanat századrésében átfutott rajtam a gondolat: az őrlőmalom. Igen, a könyvekkel együtt engem is összemorzsol, megsemmisít egy szörnyű hatalom. Éreztem számban és szememben az utca hideg sarát, egy kemény ütést és megszüntem létezni.

Amikor felnyitottam a szemem, embergyűrű vett körül. Még ma is csodálkozom, honnan kerültek elő egyszerre annyian, hiszen az utca egészen néptelen volt. Szájtató suhancok, fehérköpenyes fodrász, rendőr, férfiak és asszonyok bámultak rám s mikor félkönyökre tápázkodtam, egyszerre kiáltották: — Né, magához tért!

Valóban magamhoz tértem és kezdtem felismerni a helyzetet. Egy tehérgépkocsi szomszédságában hevertem, nyilvánvaló tehát, hogy a szörnyeteg elűtött. — De élek — gondoltam és hirtelen elhatározással,

Már kioldódva kinyitottam. A gépkocsivezető egy borkabátos óriás izgatottan magyarázta a rendőrnek:

— Kérem, biztosan, én költő is voltam, de a hágy valószínűleg a kocsi elé sétált. Tanum van rá, tessék megkérdezni!

Egyszerre mindenki tanu lett. Láták, hogy „alásétáltam” a gépkocsinak s csak az volt a szerencsém, hogy a vezető nem vesztette el lélekjelenlétét és idejében fékezett. Csúsztam néhány métert a nedves úttesten, de különben semmi bajom. Engedjék útjára a gépkocsit, követeltek mindnyájan. Különben is mindenki láthatja, hogy szórakozott és beszámíthatatlan vagyok. Itt a bizonyított: az úttesten szanaszét heverő könyvek. Ennyi könyv! Egy szemüveges úr lelkesen bizonygatta, hogy a mértékellen olvasás előbb-utóbb rosszra vezet. Neki volt egy barátja, szenvedélyes olvasó, végül is boldok házába került.

Halálos szűgyenben álltam ott, a nézőközönség ellenszenvének és megvetésének kitéve, bűnösségem teljes tudatában. Egy szórakozott ember, aki bajt szerez magának, nem számíthat részvetre. Meg kellett volna halnom, hogy sajnáljanak. Az embergyűrű ellenséges hangulata minden pillanattal fokozódott. Valaki mély lenézéssel mondta: — Hölgy! Alásétál a kocsinak.

Térdemből lassan és langyosan csorgott a vér, a fejem mintha összezúzták volna, de a szegény emléklésre ösztökélt. — Nincs semmi bajom mormoltam bocsánatkérően és lehajoltam, hogy összeszedjem könyveimet. Ez a mozdulat aztán megmentett a közmevetés súlyától. Ismét elfekedtem előttem a világ s megadóan nyúltam el a sáros követsen ...

Fehér kórházi ágyon ébredtem meg. Az ablakon napiény csorgott be s fehérbóbítás — apaca jégöntőt tett a homlokomra. Lágyeköntőtű szőp barna szempár nézett rám.

— Magához tért, leányom?

Sóhajtottam — Igen.

— Két napja fekszik eszméletlenül. Agyrázkódás. A hozzátartozóit nem tudtuk értesíteni, mert egyetlen sor írást sem találtunk magánál.

— Hol a táskám? — kérdeztem ijedten.

— Csak a könyveit hozták magával a mentők. A táskájának biztosan gazdája akadt, ahogy az eseteknél történni szokott.

A „Varázshegy” négy kötet, kissé sárosan, kissé gyűrött, behorpadt és meghorzosódott fedéllel ott állt az éjjeliszekrényen. És meggyőztő káprázó szemem előtt megjelent a regény hőse, könyvnyű tavaszi felöltőben, vidám mosollyal, hogy örömet fejezz ki szerencsés megmenekülésünk felett ...

Sipos Bella

Ujra kaphatók Romániában

a hires

„California” termékek:

Kölniviz, dió olaj, brillantin, varrógépolajak, vaniliapor, sütőpor és ruhakékitő

Kérje mindenütt csakis a

„California” termékeket.

Szabó Dezső író és Farcády Jenő, az „Elsodort Falu” regényhőisének találkozása Kézdivásárhelyen

A kézdivásárhelyi rokonok az író 13 ezer kötetes könyvtárát sajnálják

(KEZDIVÁSÁRHELY) — A kis székely városban a felszabadulás után többek között két főúrcs és értekes, új nevet kapott. Az egyiket Szabó Dezsőről, a múlt év január 13-án hirtelen elhunyt nagy íróról, a másikat az író testvérbátyjáról, Szabó Jenő kézdivásárhelyi lelkészéről, az „Elsodort falu” Farcády Jenőjéről nevezték el. Sokan nem is gondolják, hogy a város falai közé mennyire odanőtt a két név néhai két hordozója. A nagy író talán egyszer járt Kézdivásárhelyen. Fintal tanár korában a bátyját látogatta meg a kézdivásárhelyi papi lakban és akkor egy ízben prédikált is a református templomban.

Mintha tegnap lett volna, úgy emlékszik rá.

A szűke fűtő, két szeme prédikátor hangjával megtöltötte a hatalmas nagy templomot és mi nem is sejtettük akkor a későbbi nagyságot, aki a magyar nyelv szépségét úgy csillogtatja ki, hogy vele még barátságai sem tudtak versenyezni.

AZ „ELSODORT FALU” ÍRÓJA

A két testvér között a szeretet szálai akkor latnak meg, amikor Szabó Dezső megírja híres „Elsodort falu”-ját. Ebben a regényében az író tudatolvasó Jenő bátyját és családjának tagjait vízi megismerésére és sorstársával keserűséget csapogtat a költő-pap családtagjainak sorsára. Szabó Jenő azonban őccse szellemének diadala torjva fogva. Bámulja benne az alkotás, az ész nagyszerűségét és büszke rá. Nem tarti sokáig a haragja, higgadtan ül íróasztalához és megírja a választást az írodalmi körök felcsodáló regényre. Így jelenik meg a könyvtáron 1944-ben „Farcády Jenő levelei Szabó Dezsőhöz. Válogatás az „Elsodort falu” cím alatt.

A válasza az ösztökélést legfőbbképpen Szabó Dezsőnek az a búcsú levele adja, mikor az író Olaszországba költözött és a következő sorokban keresztl keresi a kibékülést testvérbátyjával:

„Kedves Jenő!

Az elutazás percében visszajön gyermekkorom, egész életem és nagy szeretettel gondolok rád. Kérlek, olvasd el még egyszer az „Elsodort falu”-t minden elfoglaltság, minden indulat nélkül. Akkor meg fogod látni a Farcády alakjának tragikus szépségét. Mindennek hibája a faj öröklött ártalma, mintegy rákgyógyított végzet. Olyan fajtánál jellemből való vágyakozás, a jóság, a tisztesség, a heroizmus felé.

Nemcsak mindnyájan látni fogjuk, hogy egész életem egyetlen elvált kötelesség, egyetlen kétségbeesett akarati volt szerencsétlen fajtánk érdekében. Ne gondolj haraggal rám.

Szeretettel áldok: Dezső.

FARCÁDY JENŐ AZ — ÍRÓRÓL

Szabó Jenő első levelét ezekkel a sorokkal vezeti be:

„Gyere, Öcsém, láss csodát! Nagy hírességgel díszített regényednek, az „Elsodort falu”-nak szertelen antizsidákkal megajzolt szomorú alakja, ime, meglepene-dik és megszólal.”

Majd az író jellemzésbe kezd Szabó Jenő és levonja a következtetést, megállapítja:

„Ugy tartom, hogy jellemedben, melynek nem egy vonását oly sokan gúncsolják, az a legértékesebb vonás, hogy még tévedéseidben is egész férfi vagy.”

Megemlíti az első levél még a családi otthon melegségét, az áldottkerű édesanya küszködését a sok gyermek fenntartásáért. Dezső szellemi szikrájának megcsillanását már gyermek korában, majd áttér az iskolai életre és az ezzel kapcsolatos Szabó Dezsőre érintő eseményekre. Nem hallgatja el Szabó Jenő az öccsének szerelenségeit, amelyek később irányítólag hatnak az író pályájának kialakulására.

Az ötödik levélben az „Elsodort falu” alakjaira tér át Szabó Jenő és egyenként szedi szét az író torzítását, sokat kifejezően rögzítve meg véleményét:

Mindenketten beégették már földi harcukat

Szabó Jenőnek nem is volt többé találkozása Kézdivásárhely után az öccsével. Még levelein sem szeretett Szabó Dezső, legfennebb egy-egy üzenetendő, napján kopogtatott be levelezőlapjával testvérbátyja házába, megküldve három sorban egyszerűen a következőt: „Minden ünnepelt. Szabó Jenő 1934-ben halt meg 68 éves korában, Dezső pedig 1945-ben szintén 68 éves korában fejezte be életét. Akik körülötte voltak, elmondják, hogy valóságos előadásokat tartott az óvóhely közönségének.

„Te Öcsém, még Talmannal sem tartasz. Te is egyének nevet használsz fel anélkül, hogy az alakokhoz csak egyetlen igaz vonást is adnál.”

Farcády Jenő levelei mindenesetre kútforrásul szolgálnak Szabó Dezső író egyéniségéhez és ha ilyen szögben szemléljük az „Elsodort falu”-n keresztül az író, nem csodáljuk, ha Szabó Jenő, a költő és lelkész nem tud haragot tartani Szabó Dezsővel, a testvérről.

Minden bajnak okát a németet mondotta.

Amis tanultunk, azt német szűrtől ottitok belénk! — állapította meg egyik ilyen előadásában. Így ferde képe lett a magyarságnak a világról. Olyan képet kaptunk, amely nemcsak hamis volt, de a német érdekeknek és csak német érdekeknek megfelelő. Így pusztult a magyar lélek, a magyar szellem, a magyar jelleg és így lett az ország túlnyomórésben fiók-Germánia.

A nagy író ideiglenesen a Rákó-

erzékeny haribotok el Szomorú volt, hogy a lakásának berendezését ismeretlen egyének nagyrészt szétthordták, csak a 13 ezer kötetnyi könyvtára maradt érintetlenül.

KEZDIVÁSÁRHELYI ROKONOK, AKIK MINDIG SZERETTETTEL GONDOLNAK SZABÓ DEZSŐRE

Néhai Szabó Jenő családjának tagjai nagyrészt Kézdivásárhelyen maradtak, itt találák meg tovább is az életlehetőségeiket és mindig szeretettel emlékeznek meg Dezső bátyjukról.

Beszélgünk Szabó Pállal, román hadsergebeli volt katonatiszttel, aki felvilágosítással szolgál a család élő tagjairól. Budapest közelében él öv. Hencs Imréné, Szabó Ilona, Szabó Dezső testvérhúga, akit egyedül idéztek meg a hagyaték tárgyalására.

Kérdésünkre, hogy az író hagyatékából részesül-e a család, Szabó Pál elhárítólag válaszol:

— Nem az örökség érdekel, — mondja — hanem az a gondolat, hogy az a drága könyvtár szétzörögjön és olyan kezekbe kerül, akik nem tudják értékelni.

Amikor Szabó Pálra nézek, mint ha a fiatalok Szabó Dezső állna előttem: ugyanolyan arc, azok a beszélő szemek és értelem. Amint később megtudjuk, ő sem veti meg a múzsát és sokszor írogat ráció orrában. Egyébként nincs a családnak egyetlen tagja, akiben valami művészi megnyilvánulás ne volna.

(B. J. I.)

1 óra a Nagy Szenvedély édenkertjében — amerre sóvár vággyal néznek embermilliók

(Sepsiszentgyörgy) — Izléses vas-kerítés. Bann nyáron gyönyörűen gondozott rózsakertek, sötétyfák, nyírt ciprusok között elszórva hófehér emelkednek kisebb-nagyobb, de egyformán remek épületek. Még a metszőn hideg, száraz decemberi szélben is pompás látvány. Ez a sepsiszentgyörgyi dohánygyár.

A szenvedélyes dohányosok mohósággal sietünk az irodából a gyárépületbe. Első benyomásunk: kellemes dohányillat és — ragyogó tisztaság.

Giles a dohányzás

A töltőteremben hét bonyolult szerkezetű gép perog egyhangú zúmmogással, körülötte a gépet kiszolgáló nők szorgoskodnak. Fenn önműködő szerkezet rúzza a dohányt a széles futószalagra, ahol fény teríti el egyenletesen. Innen vékony csatornán szalad be a töltőbe. Alulról fehér papírcsík szalad a gépbe. Szemmel nem bírjuk nyomon követni a műveletet, olyan tűnemenyes gyorsasággal lesz a dohányból és papírból cigarettá és mint vég nélküli hosszú hurka szalad egy villámgyorsan forgó korong alá, amely a megfűtött hosszúságra vágja el. A gép túlsó oldalán ömlik ki szép katonás sorban a kész árú. Egy gép percenként 1200 cigarettát termel. Naponta két és félmillió darab a termelés.

A technika másik csodája a csomagológép. Egyik oldalán a papír,

másik oldalán a kész cigaretták. Tűnemenyes gyorsasággal szaladnak egymásnak. Mikor összetákoloznak, a papírlap kis, négyzetű dobozzá alakul, a cigaretták pedig tízéves, szép sorjában szalad bele. Mikor a gép fenn kidobja az egészet, készen becsomagolt, leragasztott árút vet ki.

Ellenállhatatlan vágyat érzünk, hogy rágyújtunk a százezrevel felhalmozott illatos dohányrudacskaik egyikeire. Az igazgató figyelmeztet, hogy itt tilos a dohányzás.

Köröskörül üveggel burkolt folyosók vezetnek emeletnyi magasán egyik épületből a másikba. Mindenütt ragyogó tisztaság, az udvar remekül ápolat díszkert.

Utközben hozzánk csatlakozik Székely Lajos, a szakszervezet elnöke is. Egyik üvegfalú üzemi irodában végre rá lehet gyújtani.

való útkérdés soha nem tapasztalt mértékben burjánzik. Magyarországon, Ausztriában és több közeli állam dohánygyárai a háború dúlása következtében tönkrementek, a termelés zilált. A román cigaretták elvándorol ezeken az országokon kívül egész Lengyelországra, sőt tovább is.

A gyárból természetesen egyetlen szál sem lehet ki törvénytelen úton, az árú teljes egészében a dohánygyáraké, a CAM veszi át.

Hogy azután mi történik a szivnivalóval — mosolyogva vonja meg a vállát az igazgató — nem reánk tartozik.

Persze, persze, nekik ott — valóban

nem gond a cigarettára. De gond nekünk, akik hiába járjuk sorba a tözsdéket, mert mindenhol lehet kapni cigarettát, csak éppen a tözsdékben nem. Kétszázötvenért kapható pincernél, utcaszarkon, mindenütt. Eppen ideje lenne már erős kézzel belenyúlni ebbe a csúnya kelevénybe.

EGY GONDDAL KEVESEBB

A munkásokról van szó. A sepsiszentgyörgyi dohánygyár munkásai — számszerint 590 — kilencven százalékban magyarok. Nemzetiiségi sürölés nincsen román és magyar között. Régen, mint mondják, nem volt nagy öröm állami gyárban dolgozni. Azelőtt a munkás egyszerű gépkatarról volt, aki — a gépkatarról eltérően — szidni, hajszolani is lehetett. Ma emberek Nagy különbség!

Remélt berendezett gyermekotthon van, ahol gondos felügyelet mellett gondozzák kórházak és fürdők a gyárban dolgozó anyák kisgyermekét. A közös étkezdében havi 50 ezer lejért nagyszerű ebédet adnak. Ellátó szervük jól működik. Vannak hiányok, de ezek abban az ütemben enyhülnek, ahogy a szervezkedés erősödik. A gyár valamennyi dolgozója szervezett munkás. Nagy előnyük, hogy havonta 1000—1500 cigarettát kapnak ingyen.

Munkásszakszervezeti közművelődési feladást elmondta, hogy jól működő röplabda és tekecsapatok van, most szervezik a labdarúgó csapatukat. Enelkarak és műkedvelő csoportok szépen fejlődnek. Most épül a közművelődési házuk, ahol színháztermet is rendeznek be. Saját takarékpénztáruk van, amely igen hasznosnak bizonyult. A könyvtáruk kiegészítésre szorult. Kedves a magyar könyvek.

A fizetésük nem nagy, de ha ismét rendes viszonyok lesznek, szépen meg lehet élni belőle. Rajtuk gondok még vannak. Csak egyetlen gondunk van kevesebbük, mint a többi dolgozóknak. A szivnivalóval. A sors itéte, hogy a dolgozók túlnyomó többsége nő, aki nem is dohányzik.

(B. J. I.)

KURKÓ GYÁRFÁS

lakatos-, sodrong-, drótfonat- és
vasbutor készítő üzeme

Brassó, Str. Lungă 123. sz.

Telefon : 29-96.

SZABÓ BÉNI

SZÜCS

BRASSÓ, Strada Regele Carol I. 28. szám.
Telefonszám 15-21. ALAPÍTÁSI ÉV 1910.

„LEVANTE”

Bartók Á. és Béres J.

Szállítási vállalat

BRASSÓ, Str. Armatei Roşii 29. (volt Weiss Mihály utca.)
Telefon : 33-08. Alapítva : 1932.

KOCH GYULA

Brassó, Hosszu utca 33. szám.

TELEFON : 24-85.

Elektrotechnikai vállalat és speciális teker-
cseleműhely, villanymotorok, dinamók, ma-
gas és alacsony feszültségű generátorok,
transzformátorok és villamos fűtőberende-
zések javítása.

CZINK RÉSZV. TÁRS.

női szelvények, szövetek, divatruka üzlete

BRASSÓ

Str. Regele Carol 21. szám.

Telefon : 14-36.

Kellemes ünnepeket kíván
ügyfeleinek

TOMUȚĂ IOAN

vulkanizáló

BRASSÓ

Dasut utca 51. („Schiel”
gyárral szemben.)

Végh Mihály

Divatszabósnak

Brassó, Kapu-utca 19. Telefon 11-62.

Kellemes és boldog karácsonyi ünnepeket
kíván a

Korona kávéház

összes vendégeinek

Brassó, Str. Reg. Carol. Telefon 1640

Kellemes ünnepeket kívánnak

Sóth Testvérek

BRASSÓ, Str. Crucii 22. — Telefon : 3619.

Általános gépjavitó és gépkereskedelmi
vállalata.

„Depo Lemn”

Kohn Lajos és Muránszky József

deszka, épületefa és építkezési anyagok
raktára

BRASSÓ

Str. Concordiei 9. — Telefon : 18-04.

Elegánsan öltöztet

Hertl Károly

uriszabósnak

Brassó, Armatei Roşii 4.
(volt Weiss Mihály-u.)

Közgazdasági Bank R. T.
volt Brassói Népbank R. T.

BRASSÓ

Str. Reg. Carol (Kapu-u.) 51. (saját ház)
Telefon 30-26. Táviratcím „Népbank”

Szotyori Dezső

utazási cikkek és bőrdíszműáru

Brassó, Regele Mihai 3.

Kellemes és boldog karácsonyi ünnepeket kíván

Stoklász P. és Herzum I.
borlerakata

BRASSÓ, Hosszu utca 14. szám.

A brassói Szállítók Egységes Szindikátusa

"SZÁLLÍTÁSI IRODA"

Személy- és teherszállítások, személy-, teher- és társasgépkocsikkal az egész ország területén.

Bukaresti megbízottunk:

CARAVAN

Calea Victoriei 100 szám. Tel. 6-23-77.

BRASSÓ,
Protopop Munteanu u. 2.
Telefon 25-09.

TESTNEVELÉS

Nagyszabású tornabemutatót és siversenyt rendez az Encián Turista és Testnevelő Egyesület

(Brassó) — A brassói Encián Turista és Testnevelő Egyesület, amely az utóbbi időben lendületes fejlődésnek indult, nagyszabású torna- és simusor összehajtásán dolgozik. Az egyesületben látszólag csendes, de valójában annál szívósabb munka folyik. Még emlékeztet az egyesület 15 éves fennállásának évfordulója alkalmából az idei januárban rendezett nagyszabású díszelőadás nagy sikere és műsora. Ehhez hasonló tornabemutató ünnepélyre és bárra készül 1947 január 11-ére az Encián tornászgyűlésén.

A Redout összes termében lezajló bál és műsor gerincét az egyesület mintegy 60 tagból álló gyermek, kezdő-, haladó- és női tornászcsoporthja alkotja. A tornászoktatás az elmúlt évhez viszonyítva nagyarányú beruházásokat eszközölt. Többmillió költséggel az egyesület vezető sége lehetővé tette, hogy a szakosztály még a hiányzó szereket beszerezhesse. A jövő évi műsort már az új szereken, lovon, bakokon és korláton mutatják be, amelyeket kiegészít a talajtorna. Az egyes számokat Csegezy György országos nevű atléta, az Encián atlétikai és tornászcsapata vezetőjének utasításai alapján tanulják be a tornászok. A női ritmikus tornászcsapata műsorát Salzer Gerda, az ismert nevű brassói tanárnő irányítja.

A nagy pondollal előkészített előadás műsorát méltóképpen fogja ki egészíteni egy rövid, de hatásos turistajelenet.

A tervek szerint a tornászcsoporthoz az előadás után vidéki túrára lesz. Első állomásunk Csernátfa lesz, ahol az Encián hétfalusi csoportjának rendezésében mutatják be a brassói teljes műsort.

A csernátfalusi szereplés után több székelyföldi város felkeresését tervezik.

A tornabemutató előkészítésével egyidejűleg a szakszakosztályban is élénk munka folyik. A kezdő stú-

rók részére az egyesület a Bolnok 22-25 méteres ugrásoknak megfelelő gyakorló siugróáncot építtetett, a turistaház közvetlen közelében. Ezzel egyidejűleg folyik a siversenyt napjának kitervezése is.

Az Enciánban immár hagyománnyá vált házi síbajnoki versenyek megrendezését szíóinek fejlesztésére a hétfalusi csoport is átveszi és meg fogja rendezni saját házi siversenyeit. Ha az időből kitélik, az anyaezresület és a csoport sízői között haziversenyt, valamint sáncavató agróversenyt megrendezését tervezik.

Mi a harmadik balkáni testnevelési értekezlet jelentősége?

(BRASSÓ) — A Bukarestben megtartott harmadik balkáni testnevelési értekezlet jelentősége felmérhetetlen. Az öt ország, Albánia, Bulgária, Jugoszlávia, Magyarország és Románia sportéletének képviselői Európa eme részében testnevelési szempontból felbecsülhetetlen értékű munkát végeztek.

Az a tény, hogy Magyarországot meghívták a balkáni államok testnevelési versenyre, rendkívüli jelentőséggel bír. A fejlett magyar testnevelési élet és a nemzetek közötti férfinas küzdelem minden bizonnyal jótékonyan fog hatni az egyes államok versenyzőinek teljesítményére. Nem véletlen, hogy Magyarország meghívásai a délszláv államok képviselői szorgalmazták. Az eddigi balkáni versenyekből megállapíthatjuk, hogy a négy résztvevő állam közül Jugoszláviában van a legfejlettebb sportélet.

Jugoszlávia az eddigi balkáni versenyek során nem mindig talált méltó ellenfélre. Ezért a Bukarestben most létrejött megegyezésből azt lehet következtetni, hogy a köztársasági Magyarország sportolójának be-

"Electron"

Brassó, Str. Armatei Rogii 27. a. Telefon: 17-64.

Boldog ünnepeket kíván összes vevőinek.

Száva G.

disztemetkezés

Brassó, Weiss Mihály-utca 14 szám

Telefon 25-58, 26-53

Jemet, exhamál, szállít

GYÓGY és Ipari NÖVÉNYEKET

minden mennyiségben vásárol

"HERBADROG"

ORADEA

Str. Pictor Grigorescu No. 2.

Telefon: 23-14.

POZSÁR ANDRÁS

KÖNYVESBOLTJA

Brassó, Rózsa-tér 2.

Telefon: 39-25

RADU COCIAȘU

játéküzlete és

illatszertára

BRASSÓ

Kapu utca 56. szám

eztől is kellemes ünnepeket kíván tisztelt vevőinek.

VIZITURBINA

meghajtású malom Csikban,

Oltnál, hengerekkel, kövek-

kel, minden berendezéssel

teljesen felszerelve eladó

vagy esetleg elcserélendő.

KITÜNŐ ÜZLET.

Ing. MANCHAS, Ploesti

Romanescu 13.

A Nemzeti Labdarugó Bajnokság I. osztályának őszi táblázata

Őszi bajnok az ITA 22 ponttal

EGYESULET NEVE	ITA	CFR (Buk.)	Juventus	Ciocanul	CFR (Tvr)	Universitatea	Carmen	Vasas	Szabadság	Dermagant	Jiul	UDR	Prahova	FC Craiova	Játszott	Győzött	Eldöntetlen	Vesztett	GÓLT		Pontszám	Hely. sor.
																			adott	kapott		
ITA — — — — —	■	2:2	0:2	1:0	6:2	4:0	2:1	3:2	5:1	8:4	6:1	1:1	3:0	8:0	13	10	2	1	50	16	22	1
CFR (Bukarest) — — — — —	2:2	■	0:1	0:2	2:1	3:0	5:0	2:0	3:1	2:3	2:1	2:0	6:3	7:0	13	9	1	2	37	14	19	2
Juventus — — — — —	2:0	1:0	■	3:2	3:4	2:3	5:2	1:2	0:1	3:0	1:0	1:0	11:0	1:0	13	9	0	4	34	14	18	3
Ciocanul — — — — —	0:1	2:0	2:3	■	0:0	1:2	2:6	0:0	3:0	3:0	5:2	5:1	6:2	5:1	13	8	1	4	35	13	17	4
CFR (Temesvár) — — — — —	2:6	1:2	4:3	0:0	■	3:2	0:3	0:0	3:1	2:1	1:0	3:3	3:0	3:1	13	7	3	3	25	22	17	5
Universitatea — — — — —	0:4	0:3	3:2	2:1	2:3	■	1:0	1:3	4:2	1:1	0:0	2:0	6:0	7:0	13	7	0	6	37	24	14	7
Carmen — — — — —	1:2	0:5	2:5	6:2	3:0	0:1	■	1:0	1:3	6:1	3:1	2:3	6:1	6:0	13	6	2	5	24	16	14	8
Vasas — — — — —	2:3	0:2	2:1	0:1	0:0	3:1	0:1	■	4:1	0:1	7:0	1:0	2:2	3:2	13	6	1	6	25	29	13	9
Szabadság — — — — —	1:5	1:3	1:0	0:3	1:3	2:4	3:1	1:4	■	2:1	0:0	6:3	3:1	4:1	13	5	1	7	31	24	11	10
Dermagant — — — — —	4:8	3:2	0:3	0:3	1:2	1:1	1:6	1:2	1:0	■	2:7	4:2	3:0	7:1	13	3	2	8	19	29	8	11
Jiul — — — — —	1:6	1:2	0:1	2:5	0:1	0:0	1:3	0:7	0:0	7:2	■	2:3	4:0	1:0	13	3	2	9	18	39	6	12
UDR — — — — —	1:1	0:2	0:1	1:5	3:3	0:2	3:2	0:1	3:6	2:4	3:2	■	0:3	2:7	13	2	2	9	18	39	6	12
Prahova — — — — —	0:3	3:6	0:11	2:6	0:3	0:6	1:6	2:2	1:3	0:6	0:4	3:0	■	1:0	13	2	1	10	13	57	5	13
F. C. Craiova — — — — —	0:3	0:7	0:1	1:5	1:3	0:7	0:6	2:3	1:4	1:7	0:1	7:2	0:1	■	13	1	0	12	13	55	2	14

Bőséges
ÜNNEPEKRE
 CSAKIS
ÁLLAMI SORSJÁTEK
 REVEN SZAMITHAT.

M. MARA

Brassó

Kolostor utca 8. Telefon: 29-91.

Finom fehérnemű megrendelések és férfi divatcikkék.

„Central”
Kávéház

Tulajdonos:

Niculescu Traian

Brassó

Kolostor u. 1 sz.

üresített vendégeinek és barátainak kellemes ünnepeket kíván

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván vendégeinek

BIHAY L.

és a női, férfi fodrász üzlet személyzete

BRASSÓ, Szent János utca 21.

Binder és Dürr

Tulajdonos: BINDER RUDOLF

rőfös és rövidárak

Brassó

Kapu utca 13. — Tel.: 15-28.

TODOR ION iun.

Író-, címező-, számoló-, könyvelő-, sokszorosító

géplavitó szakműhelye

Saját gyártmányú sokszorosító gépek.

ÚJ GÉPEK LERAKATA.

BRASSÓ, Str. Regele Carol 31. (volt „Olimpia“)

Iroda az udvarban.

Telefon: 29-47.

„Margo”
kozmetika

kellemes ünnepeket kíván

Brassó

Kapu utca 22. Telefon 19-59.

Ha szépen, jól és gyorsan akar
festeni,
ványoltatni,
préseltetni
 keresse fel

Bede Ferenc és Kulhavy József
 üzemet
 Kovásznán.

Cosmetica

Maria D. Zorilă

Brasov, Cuza Vodă No. 6.

Boldog ünnepeket kíván vendégeinek

FARKAS JENŐ

fűszer- és csemegekereskedése

Brassó, Hirschert utca 9.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

Zoltán Sándor

divatszabószága

BRASSÓ, Katalin utca 2. szám.

Tükrök - Üvegek

Mercur Tükrőgyár

Brassó

Imre István utca 4.

Telefon: 10-30

Heti előjegyzési naptár

Pozsár könyvesboltjában

BRASSÓ

Rózsater 2. — Telefon: 30-75.

UZINELE TEXTILE

Srl. Gheorghe S. p. a.

*Gyapotfonóda, gyapot,
 len, kender feldolgozó*

Sepsiszentgyörgy Háromszőlő megye

Telefon: 13. és 14.

Központi iroda: București

Str. Bezeșanu 14.

Telefon: 32095. és 35026.

5ILLAT 5 VILÁGSLÁGER

A békés megszilárdulás felé

Írta: KARÁCS ANDOR

1 Van valami igazság abban a népies megállapításban, hogy a világ legelfoglaltabb emberei ma a „nagy” külügyminiszterek, kiknek vállaira a tartós béke megteremtésének súlya nehezedik. Közel két éve dolgoznak már lankadatlanul a nagy művön. Rövid időközök-től eltekintve, egy éve együtt vannak a tárgyalóteremben s a világ szinte szenttanuja, hogyan emelkedik lassan és számtalan újrakezdéssel a nagy építmeny, melynek szilárdságától nemzedékek sorsa függ.

Ez a korszak, a békeszifálás kora, gazdag izgalmas eseményekben. Minduntalan akadályok merülnek fel s egyes kérdések megoldásában csak többszöri sikertelen próbálkozás után lehetett eredményt elérni. Volt olyan pillanat, amikor a szempontok áthidalása lehetetlenné látszott, érvek és ellenérvek olyan szilárd konok-sággal csaptak össze, hogy a kishítt aggodalmaskodók komolyan tartották a szempontok összeegyeztethetlenségének következményeit. Azok pedig, akik túlhamar készpénznek vették a reakciós világsajtó burkolt fenyegetőzéseit az atombombával, vagy éppen a haladás ellenségeivel rokon-szenveztek, várták, hogy az időnként előadódó feszültségekből mikor pattan ki a háború villamos szikrája...

2 A válság azonban elmúlt, a dolgok újra a tárgyalások rendes medrébe terelődtek, a zajgó viharzásra a béke vizein való nyugodt hajózás következett. Szinte észrevétlenül arra ébredtünk, hogy a zátonyokat sikerült megkerülni s máris jókora előrehaladás történt a hosszú úton, ami a békéhez vezet.

Érdemes tanulságként leszűrhetjük pedig, hogy a világ békevágya mérhetetlen, amit az mutat a legjobban, hogy magától értetődőnek tartja a sikereket s csak a tárgyalások kudarcra érinti mélyebben. Ezúttal pedig a multbeli diplomáciai módszerektől eltérően a világot nem zárják ki a nemzetközi kérdések tárgyalásairól, a sajtó és a rádió útján nyom-ban tudomást szerezhet bárki a viták menetéről s a tulajdonképpeni ütközőpontokról. Így, ha valaki kel-lő tisztánlátással rendelkezik s tárg-yilagos megítélésre törekszik, le-vetközve az előítéletek és félremagy-a-rázások önkéntelen torzításait, együtt haladhat az eseményekkel. Igaz, a legvilágosabb elmék közül is ma még árnyalat kevesen alkalmasak er-re a józan mérlegelésen alapuló hig-gadságra s vannak, akik sportszerű érzéssel buzgóssággal kedvez csapa-tának szurkolnak.

3 Ki ne ismerné például azo-kat, akik a szovjet álláspont-tól ab ovo megtagadnak min-tén igazságot s a tárgyalások sikeré-ben kizárólagosan saját „csapatuk” diadalát ünneplik. Holott nyilvánva-ló, hogy számos kérdésben már ele-ve teljes az összhang a nagyhatalmak között s a vitás elrendezéseknél csak kölcsönös engedmények árán lehet a különböző társadalmi szemlélet alap-ján álló nagyhatalmak között az á-thidaló megoldást megtalálni. Csak jellemzésül hozzuk fel a munkás-párti kormányzatú Anglia példáját, amely a nagytömegek óhajának meg-felelően odahaza a társadalmi újítá-sok útján haladva egymás után vesz í-t állami kezelésbe egyes fontos ter-melőeszközöket, de nemzetközi síkon ma is a honi nagytöke érdekeit védi s fonák politikájára mi sem jellem-zőbb, mint hogy munkásellenes fa-siszta vagy félfasiszta kormányzato-kat támogat.

Bárhogyan is legyen azonban, két-égtelen, hogy a világ sorsát intéző nagy demokráciák végcélja a béke megővése az elfeledett évtizedekben s ha a módszerek és elrendezések to-kintetében akkora is van szükség, a közös óhaj mindig képes lesz e meg-vezetésekre.

4 Legutóbb a nagyszerű szov-jet leszerelési javaslattal kap-csolatban bizonyosodott be, hogy a józan belátás miként kereked-t elül a kicsinyes bizalmatlansá-gon. Előzőleg az Egyesült Államok katonai körében az állandó fegyve-res készlet elve uralkodott, de az amerikai külpolitika a közvélemény békeóhajával került volna ellentétbe, ha akár burkolt alakban is a lefegy-vezést elutasítja. Sőt bizonyosságul Byrnes is előterjesztette a maga pót-indítványát, ami kiszélesítette a tár-gyalási alapokat s közös és időszéri kérdéseket avatta ezzel a hadviselés eszközeinek a végsőig való lecsök-kentését. Ezt a kérdést aligha lehet többé elodázní, mint az első világ-háború után történt, amikor a szép kezdet után lassanként a nyereszke-dési vágytól vezetett hadipari érde-kektől politikai befolyása olyan helyzetet teremtett, ami a népek vágyalmának kimúlását jelentette. Mert minden hazafiasokdól szóla-mai ellenére, Hitler sohasem erő-síthetett volna meg, ha a munkás-ság balatolódásától rettegő nagy-lpar nem támogatta volna. Ez a tá-

mogatók annál is inkább érdeke volt a nagytömegek, mivel a náci fegy-verkezési terve bús hasznót ígért, az angol világbirodalom veresége pe-dig a német ipari érdekeltségek ke-zébe juttatná volna az irigylt világ-piacokat.

5 Newyorkban tehát a párhuzamosan folyó külügyminisz-teri és UNO ülésezések sor-ran a világ újabb lépést tett előre azon az úton, amely a békés megszilárduláshoz vezet. S a nagyhatalmak külügyi képviselőinek szakadatlan tanácskozása hovatovább intézmé-nyesült, kiküszöbölve ezzel a politi-kai színtalpak mögött lezajló régi diplomáciai játékokat, ami legutóbb már teljesen csődöt mondott.

Ha majd pedig elérkezik az idő, hogy a háború következményeként felvetődő kérdésekre megtalálják a megnyugtató megoldásokat s az Egyesült Nemzetek Szervezetének szellemi léte is kikristályosodik, az emberiség elérkezik a nyugodtabb korszakba, amikor lassanként fele-désbe merülnek a világégés sajgó emlékei s a népek is visszanyerik bi-zalmukat a boldogabb jövőben.

Magyarok és románok

Ah kiél őszel még zsutoltatobak a vonatok. Az asszilyutotta vidékek népe tölti meg szorongásig a vonatokat. Háromszék, Csik megye felke-rekedett, hogy az ország bőségesebb vidékeiről szerezzék be a télirevalót addig is, amíg a kormány segítése megérkezik.

A fülkékben vannak olyanok, akik már többször tették meg az utat és olyanok, akik most először merész-kedek a hosszú útra. Szaporán fo-lyók a szó. Aki már megjárta a bő vidéket, oktatja a többieket, hová kell menni, hogyan és hol mit le-het beszerezni. Egy ilyen beszélgetést lestünk el.

Központi, kendőbe bugyolált asz-szonyt ostromolnak kérdéseikkel. Az asszony már háromszor járta meg Arad megyét, mindenek tudja a módját. Asszonyok, férfiak lesik a szót az ajkáról, hogy okuljanak. A föld népe nehézkes, nem beszél so-kat, de a szavaknak súlyuk, tartal-muk van.

— Aradtól a negyedik állomás — mondja az asszony —, a falu bi-zony messzeeske csak az állomástól, de szép, gazdag hely. Akkora házak vannak, mint nálunk a bálház, s be-lül fényesek, tiszták. Mind jó módos gazdák.

— Magyarok, úgy-e? — szól köz-be egy hang.

— Abbíza mind románok — vag-vissza az asszony. — Hálóhelyet is adnak szívesen s meg is etetik jól a vendéget. A gabonát mind a három-szor ki is vitték az állomásra. Nem a falu állomására, mert ott nehéz felszállni, hanem egy másikra s még felrakni is segítettek.

— A furar drága volt-e? — Kérdi az előbbi hang.

— Abbíza tiszta ingyen vitették ki.

— A románok?

— Azok hát!

— De magyarul tudnak?

— Azok biza egy szót se. A sze-gény ember baját úgyis megértik, ha nem beszél sokat.

Egy férfihang szól bele a beszél-getésbe:

— Jó emberek lehetnek, ha in-gyen szállást adnak s még az állo-másra is kivetik az idegent. S ro-mánok — teszi hozzá, hogy bizonyo-sabb legyen a dologban, majd az asszonyához fordulva kérli:

— „Hallád-e, Agnes?”

— Hallom hát, — mondja Agnes,

— mit csudálkozik, sze azok is em-berek. Van közöttük jó is, rossz is.

— Igen, de ezelőtt az úrfélék nem így mondták.

A tapasztalt asszony itt közbe-szól:

— Abbíza mind beszélhet akárki, amit a szememmel láttam, az az igazság. Azok is csak emberek, mint mi, kár volt a sok drága vért kion-tani, hogy egymást öljük, s miért, kiért? Mi jól megértünk egymással, ha a népetek nem hergelik egymás ellen. Ne féljen, mert az én fiamat többet el nem viszik a háborúba, mert ott én is beleszólok!

— Most már igen — szólnak köz-be többen is.

A fülkében lassan cöttét lesz. Az emberek elhallgatnak. Egy csendes férfihang még egyszer megfordí az asszonyt:

— Osztan csakugyan románok?

— Azok hát, mit őli magát is a csuda — válaszolt az asszony és be-burkolózott a kendőjébe.

Csend ült meg a fülkét. A kere-kek egyhangúan kattogtak: Békés-ség, békesség, békesség...

Tiboldi Béla

Nem szavakban

Nem szavakban, hanem tettekben éi az, aki nemcsak a más kétéja, a karját úgy nyújtja ki, hogy a jövőbe is fogózzék s jhalgatja azt, hogy az ezán jövő unolók hogy szólnak.

Karját nem rakja öibe, aki élni ácsor, megfogja a kezét, az ekét, vet és takar, rendben tartja az életét is mint földet, s úgy fog munkához; az egésznek ő is segít.

De tudja azt: nem egyedül éi, nemcsak maga, mások is élnék körülé, egy egész haza, egy nép a véréből, sokaság, amely figyel, hogy gazdálkodik földjeivel, rétjeivel.

Rontó idők nem zavarták meg a tettet, ha tartaloba merít, — hát szize vizet merít, s állja az időt dacosan és szembenézve, — így kelti tovább az életét jövőndöbe.

HOLLÓ ERNŐ

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván rendelőknek és barátainak

ANDRÁSSY
uridivat cipészete
BRASSÓ, Armatei Roşii 3.

ELTA férfi kalapüzlet

tisztít
fordít
javít
muffok készítését vállaljuk.
BRASSÓ,
Str. Muraşenilor—Árvaház utca 1. sz.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

Fancsali János

uridivat szabósága

BRASSÓ

Strada Regele Carol 14.
Telefon: 27—47.

Gyermekkoszikat készít, javít és fest (Duco-val)

„DUX”

Tulajdonos: CIOBANU DUMITRU
Brassó, Diaconul Coresi u. 7.
Telefon: 19—41.

Stinghe és Paizs

Fűszer- és csemegekereskedés
BRASSÓ
Str. Regele Carol 60. Tel.: 1005.

MERCUR

fodrász és borbély szalon
Brassó, Piaţa Libertăţii 15 szám.
Telefon: 39—60

tisztelt vendégeinek boldog ünnepeket kíván

15 NEPI EGYSÉG dec. 23

Kőnya József
mészáros és hentesáru-üzem
Brassó

Strada Hirschler 1. Strada Lungă 87.

TELEFON: 1901.

TELEFON: 1902.

Alapítási év 1931.

"Eos"

cipőkülönlegességek

Brassó

Str. Regele Mihai (Kolostor u.) 28.

(Ursu étterem mellett.)

Sárosy Ödön

szücsmester
szőrmeáruháza

Brassó,

Str. Regele Carol I. 35 sz.

Telefonszám 18-05. Alapítási év 1884.

INGEK-PIZSAMÁK-HÁZIKABÁTOK

A MEGRENDELŐ ANYAGÁBÓL
ECISMERT SZABÁSBAN KÉSZÜLNEK

DÁVID-NÁL

(a brassói M. NEUMANN
cég volt vezetője)

BRASSÓ, Dár-utca 32. — Telefon: 32-94.

„SCHIEL TESTVÉREK”

Gépgyár R. T.

BRAȘOV

Táv. 1710, 1711, 1712

Sürgöny: SCHIEL

BUCUREȘTI,

Str. Brezoianu Nr. 21

Táv. 5-79-75

Vas- és acélműve: Fémek és különleges ötvözetek.

Kovácsműhely: szabadon és formában kovácsolt alkatrészek a legnagyobb sorozatokig. Kazánok, tartályok, vasszerkezetek.

Megmunkáló műhelyek.

**Mozdony- és vagon-
asztal.**

Esztergavandók. Gépek bányaiipar részére. Alkatrészek és szerzőmók a petroleum-
ipar részére. Víziturbínák. Közlőművek.

Malomgének és teljes malomberendezések. Teljes kisberendezések növényolajgyártására.

Diesel-motor alkatrészek.

**Spirálfurók és menet-
vágó szerzőmók.**

Societatea Bancară Română S. A.

BUCUREȘTI

Fiókok: ARAD, BRASÓ, TEMESVÁR.

A bankszakmába tartozó minden-
nemű üzlettel foglalkozik.

Alapítatott 1833.

Telefon: 21-30.

JUL. TEUTSCH

Első brassói gépgyár és vasöntőde
Brassó.

Keresünk

megvételre házakat, villákat, házhelyeket és lakosztályokat. Nálunk csak 10/0 közvetítési díj fizetendő.

Keresünk, butorozott szobákat és üres lakásokat. lelépési díj mellett, diszkrecio garantált.

Ne adjanak és ne vegyenek házat, villát, házhelyet, amíg meg nem látogatják irodánkat

„ARGUS” ingatlanközvetítési iroda,

J. SCHAIER

BRASSÓ, Str. Protopop Munteanu 2.

a „Korona” szálloda alatt.

Telefon: 3906. SCHAIER.

Furnir,

Enyvezett lemez,
Butorlemez (paneel)

Asztalos Iparban használatos egyéb cikkek,
nagy választékban kaphatók

SEPSISZENTGYÖRGYÖN

BALÓ LAJOS

FURNIR RAKTÁRÁBAN

Stalin ut 22. sz. alatt

(a Szövőgyárral szemben.)

DERBY cipőüzlet

Tulajdonos: GRIGORE CONSTANTIN

Brassó, Kapu utca 3. Telefon: 12-37.

Tiszteelt verőcinek kellemes és
boldog ünnepeket kíván.

„MUNCITORUL”

Ellátási Szerv

BRASSÓ

Szabadság-tér 19.

Boldog ünnepeket kíván tagjainak.